

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyezer 30 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, október 8.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Hétéves háború.
A francia miniszterelnök a reakció ellen.
A kiegyezés kritise.
Felfüggesztett aradmegyei tanítók.
Csanádmegye közgyűlése.
Manan levele.
Görgei Arthur az aradi vértanúkról.
A trónörökös főudvarmestere.
A motorkecsi Brádon.
Az új parlamentben.
Szűk a lyceum.
Megszökött gyilkos.
Atsél Péter vagyona dob alatt.
Felekezeti vita a megyénél.
A bécsi családi dráma.
Tárcs: Magyar remekírók.
**Csarnok: Jegyzetek az aradi vár ostromá-
ról. Írta: Galsai Kovács Ernő.**

Hétéves háború.

Arad, október 7.

A kiegyezés körül folyó hét éves háborút a mai nap se juttatta el a befejezéshez. Sőt arról adnak hírt a táviratok, hogy a legutóbbi budapesti tanácskozásonál ismételtén sulyos véleményeltérés merült fel a két kormány között.

Határozottan neveltséges már az a kiegyezési tárgyalás, melyet a két állam kormánya folytat közel hét esztendő óta. Mert azóta tanácskoznak a vám- és kereskedelmi szövetségről a budapesti és bécsi miniszterek. Persze nem ugyanazok a miniszterek folytatják az egyezkedést ma, akik megkezdték 1896. évi

január hóban. És lehet, hogy a befejezés sem azok kezében lesz, akik most viaskodnak egymással.

Akármilyen furfanggal eveznek is a magyar és osztrák miniszterek, meg a szakreferenseik a vámtarifa tételei körül, az egész, a nagy ellentétet nem egyenlítik ki. Azt az ellentétet, mely a két állam viszonyai és érdekei között van és kizárja annak a lehetőségét, hogy Magyarország és Ausztria igazán becsületes és mindkét félre egyenlő alapon fönntartsa azt a közösséget, melyet botorul erőltetnek. Legkevésbé lehetséges pedig, hogy ebben a vámközösségben megóvassanak a magyar érdekek, amiket csak önálló vámterületen lehet megvédelmezni.

Jól tudja ezt a kormány, de azért a végtelenségig folytatja a vámszövetségi tárgyalást, mert így kívánja tőle Bécs.

Bécsben pedig oly mérvűek a követelt áldozatok, hogy kétségbeesetten védekeznek azok ellen valamennyi kormányok. Bizonyosága ennek, hogy 1896. óta több mint kétszázszor jöttek össze tanácskozásra a magyar és osztrák miniszterek részint Bécsben, részint Budapesten. De hiszen ez már nem tanácskozás, ez már nem két állam között való normális egyezkedés, ez valósággal a *hétéves háború*. Vagy ki látott valaha olyat, hogy szövetséges és egy uralkodó alatt élő államoknak hét esztendei vergődésre és dulakodásra legyen szükségük egy tíz évre szóló szerződés megkötésénél? Ha semmi

más nem bizonyítaná is, maga ez a tény csalhatatlanul igazolja, hogy ez a szövetségi szerződés lehetetlen és hogy ha megkötik is valahogy, valamikor hatalmi szóra, az ilyen kötés csak átkot, csak szerencsétlenséget és vizsályokat hozhat.

Aminthogy most is nap nap után kitűnik, hogy eszményileg egymás haján bucsuzkodnak a két állam miniszterei esténként, mikor szétmennek azzal az eredménnyel, hogy nincs eredmény hét esztendő után sem. Mert bármily óvatosan titkolják is a folyamatban levő tárgyalások tartalmát, az az egy nyilvánvaló, hogy célt nem értek eddig a birkozók. Es nyilvánvaló az is, hogy miért nem érnek célt. Azért, mert az osztrákok minden engedményt a maguk részére követelnek, a magyarok pedig, bár végtelen sokban engedtek már, mindenben még sem mernek engedni. Hiszen a most még titkolt megállapodásokat csak elő kell terjeszteni a törvényhozásnak és ettől az előterjesztéstől fázik a kormány, mivel tudja, hogy nincs formula, melylyel elfogadtathassa Magyarországgal a közgazdasági öngyilkosságot.

Mire való hát az örökös tárgyalás? Mire való az az operett, melyet eljátszának a két állam kormányai? Hiszen a közönség már kacag, mikor reggelenként olvassa a kiegyezési tanácskozásokról szóló tudósításokat. A páros napokon azt olvassa, hogy a tárgyalások eredményeket ígérnek és legközelebb meg lesz az

TÁRCA

Magyar remekírók.

(A magyar irodalom főművei.)

Második sorozat: Arany János munkái, II. köt.; Vörösmarty Mihály munkái, II. köt.; Szilgigeti Ede színművei, I. köt.; Reviczky Gyula összes költeményei; Kossuth Lajos válogatott munkái. Összesen öt kötet, kiadja a Franklin-Társulat, Budapesten, 1902.

A „Magyar Remekírók” ötvenöt nagy kötetre tervezett kiadásából most adta közre a Franklin-Társulat a második öt kötetet. Épül tehát a magyar irodalom kincses-háza: ez az öt új téglát közel kétezer lappal gazdagította a magyar nemzeti szellem féltékenyen őrzött leveles ládáját. Tíz kötet van immár együtt a magyar embernek emez evangéliomából: s ezek a könyvek nem a tegnapi gyönyörűségnek a muzeuma, hanem az örök jelen gyönyörködésének virágos kertje. Nem kegyeletos emlékezés a remekírók kultusza, hanem forrása, ereje, buzdítója, vigasztalója és ösztökélője a magyar nemzeti érzésnek.

Minden nemzetnek legmaradandóbb kincse az irodalom: szobrok és képek, monumentális építkezések nyomtalanul tűnnek el az idők végtelen során; népek és birodalmak elenyésznek, virágzó városok rombadólnak, termékeny vidékekből pusztaság, sívtagokból ismét virágos kertek lesznek: egy szóval, minden változik és mulandó, csak a szellem és géniusz al-

kotásai élnek örökké. Tróját hét öles földréteg borítja, de Homérosz Iliását minden művelt ember ismeri.

Nekünk, magyaroknak azonban kétszereesen becses a mi nemzeti irodalmunk. Talán egész Európában sincs ország, melyben a nemzet szellemi és politikai életnek lüktetése oly szoros kapcsolatban állt volna az irodalom nyilatkozásaival, mint Magyarországon. Nálunk az irodalom valóban tükörképe volt mindenkori a nemzeti életnek: s a ki rajta tartotta a kezét a magyar irodalom útterén, tisztán érezhette mindenkori a nemzet szívének dobbanásait is. Innen van, hogy politikai történetünk kimagasló alakjai közül többen költők is voltak egyszersmind: s viszont, nemzeti életünk fejlődésének egyes korszakaiban szónokaink és államférfiaink szólaltatták meg a nemzeti géniust a maga igaz mivoltában. Az öt munkáik tehát éppen oly becses szellemi örökségünk, mint hivatásos íróink hagyományai: és Pázmány Péter, Zrínyi Miklós, Kossuth Lajos, Széchenyi István, Deák Ferenc írásai legalább is oly becsesek nekünk, mint Arany, Petőfi és Tompa költészete, bár amazok a cselekvés, az utóbbiak pedig az irodalom terén szereztek érdemeiket.

Igy tehát a Franklin-társulat nem csak az általános szellemi érdekeknek, hanem a szorosabban vett hazafias érdekeknek is roppant szolgálatot tett, midőn a „Magyar Remekírók” egyöntetű vállalatának ötvenöt kötetébe fölvette és méltó kiadásban közkinccsá teszi a magyar

nemzeti géniusz első rangú kifejezőit, a költészet és műpróza legjelesebb képviselőit.

Egymásután következnek az öt kötetes sorozatok, melyekből a betűk némaságában is hangosan kiáltoz felénk mind az, a miről ezeréves multjában a magyar ész és szív álmodott, lelkesedett és dalolt: mind az, a mi jövőnk fejlődésünknek forrása és alapja. S ráadásul megtörtént az a Magyarországon páratlan eset, hogy a Franklin-Társulat kiadásában megjelenő „Magyar Remekíró” első sorozatának összes példányát elfogytak, még mielőtt a második sorozat a könyvpiacra került volna.

E páratlan anyagi sikerrel kapcsolatos a nagy vállalat erkölcsi sikere is. A nemzet megérezte, hogy az irodalom több nemes szórakozásnál: megérezte, hogy az irodalom a nemzet élete, minden törekvésünk mozgató rugója, de védelmezője is minden törekvés ellen, mely integritására tör. Megérezte ez a politikusknak nevezett hogy remekírói voltaképpen nemzeti hősök, vezérei a munkában; s megérezvén ezt, sietett benépesíteni házáat nemzeti irodalmunk költőfejedelmivel, hogy a mi nagy lantosainkon is bételnék az Írás szava: a próféták hivatása örökkön való.

Mert a magyar remekírók valóban prófétái voltak és prófétái a nemzetnek mostan is. A magyar nemzeti szellem az irodalomban emelkedett legmagasabbra. Legszebb virága, legéletesebb hajtása mindenkori a költészet vala, és talán semmiféle más téren nem közelítettük meg annyira a világirodalom fejlettségét, mint

egész kiegyezési javaslat, a páratlan napokon pedig épp ellenkezőleg arról jönnek hírek, hogy a két kormány nem tud meg egyezni, hogy új meg új részleteknél elesedtek ki az eltérések és hogy teljességgel bizonytalan a tárgyalások befejezésének időpontja.

Mondják meg hát végre, hogy teljességgel lehetetlen a becsületes kiegyezés, vagy inkább hogy nincs és nem kell az a nyomoruságos és nevetséges alku, mely hét esztendő óta lebeg az ürben és új meg új provizóriumokat szülve, kiszámíthatatlan károkat okoz az országnak. Mondják ki végre a magyar miniszterek, amit a nemzet követel tőlük. Hogy végét vetik az örökkévaló tanácskozás botrányos komédiájának és áttérnek röviden és határozottan az önálló gazdasági berendezkedésre. Százat lehet tenni egy ellen, hogy ha a magyar kormány kijelenti a vámsorompók fölépítését, nem hét esztendő, de hét hónap alatt készen lesz Ausztriával a kereskedelmi szerződés, melyben aztán alaposan megvédelmezhető a magyar ipar, kereskedelem és gazdaság érdekei egyaránt. Határozott, erélyes politikával a magyar kormány pár hónap alatt biztosíthatná közgazdasági érdekeinket, míg a hét éves háború folytatásával válságból válságba viszi az országot, melynek népe kezdi a türelmét veszíteni.

A margittai mandátum. A margittai választóknak már két ízben volt részük a választási izgalomban. Október havában, az általános képviseléválasztások idején Orley Kálmán kormánypárti jelöltet választották meg Szatmári Mór függetlenségi jelölttel szemben, de Orley a mandátumáról, mikor a kisebbségben maradt párt petíciójára a kuria elrendelte a vizsgálatot, közvetlenül az ítélethirdetés előtt lemondott. A második választás ez évi június 25-én történt meg, akkor Szatmári Mór 695 szótöbbséggel győzte le régi ellenfelét, Orley Kálmánt. Ezt a választást Morvai Lóránt eszféltgyári főkönyvelő

és társai vesztegetés, izgatás ámitás címén petícióval támadták meg és mandátum érvénytelenítését kérték.

A petícióval ma foglalkozott Paiss Andor elnöklésével a kuria első választási tanácsa. Az érdemleges tárgyalás előtt a védők azt az alaki kifogást emelték, hogy a peticionálók nem tudták, mit irtak alá, s aláírásukért magától Orleytől 2—3 forintot kaptak. A másik alaki kifogás az volt, hogy a kérvénybeli tények, még ha igazak volnának is, nem érvénytelenségi tények. A kuria mindkét alaki kifogást elutasította. Ezután Tetéleni Armin dr. a petíció tartalmát ismertette, és arra kérte a kuriát, hogy az előadottak alapján mondja ki a választást érvénytelenné. Aigner Adolf, a megtámadott képviselő védője, hosszas szakszerű beszédben azt fejtegette, hogy a petíció jogilag nem állhat meg, állításai egytől egyig valótlanok. Azután előterjesztette ellenérveit, s a petíciót, mint teljesen alaptalant, elutasítani kéri. Ítéletet ma nem hoztak.

A francia miniszterelnök a reakció ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Páris, október 7.

A köztársasági kereskedelmi és ipari bizottság tegnap este tartotta évi lakomáját Combes miniszterelnök elnöklése alatt. A lakomán jelen volt több miniszter, szenátor és képviselő. Az első szónok Trouillot kereskedelmi miniszter volt, aki örömmel konstataálta, hogy a nemzeti termelés és a nemzeti vagyon tekintélyes tényezői összeálltak, hogy a köztársaság külkereskedelmi intézményeinek a legnagyobb hatalmat kölcsönözzék. A miniszter azután azt a szerepet méltatta, a mely a bizottságnak a külföldi kiállításokon jutott és Franciaországnak kiváló helyet biztosított. Beszédét azzal fejezte be, hogy most, a nagy trustok alapításának korában a kereskedők és iparosok ápolják a vállalkozókedvet és tanuljanak idegen nyelveket.

Brisson gratulált a kereskedőknek a köztársaság védelmi munkájában való közreműködésükhöz. Az ország, amely a kormány megmaradását biztosítani akarta, a legutóbbi választásokon a köztársasághoz szenvedélyesen ragaszkodó polgárokat állított sorompóba. De az

ellenfelek még sem adják ki kezükből a fegyvert. A kongregációk kitűzték a lázadás zászlaját. Az ország megértette a veszedelmet és a kormány végre eltökélte magát, hogy a köztársaságot és Franciaország fenyegetett egységét megvédi, a mennyiben elvette a kongregációktól a tanítást. Most kötelessége a kormánynak, hogy a nevelés szervezését kezébe vegye és hazafias, őszinte nemzedékeket neveljen.

Azután Combes miniszterelnök szólalt fel. Elsősorban megköszönte azt a helyeslést, a melylyel az előttestulók a kormányról nyilatkoztak. Ez megerősíti abban a meggyőződésben, hogy a kormány politikája az egész republikánus párt legbensőbb érzelmeinek megfelelő. Gratulál magának ahhoz, hogy utódja lett Waldeck-Rousseau-nak, aki a republikánus-párt egységének megvalósításával a köztársaságot kiragadta a nacionalizmus és a klerikális reakció kettős veszedelméből. Ezen a politikán — mondja a miniszterelnök — semmit sem változtattunk. A kereskedelmi és ipari bizottságnak is érdekében áll, hogy folytassuk munkánkat, amelynek tartalma azoknak a jogoknak a visszahódítása, amelyeket a forradalom atyái az államnak szereztek. Nem ez a forradalom volt-e, amely homlokukról letörölte a bélyeget, amelyet egykor rásütöttek mindenkire, aki kereskedelemmel foglalkozott? Legsajátabb érdekeket védik meg tehát, amidőn a forradalmat nagybecsülik. E forradalom ellen ellenforradalom tört ki, amely megváltoztatott taktikával igazi forradalom látszatát akarja kelteni. A kolostorok tagjai a szabadság éltetésével menekülnek az oltárokhoz és istent hívják tanuul, hogy a lelkiismereti szabadságot üldözik. A Faubourg előkelő asszonyai a szabadság éltetésével hatalmas színpadi tüntetésre hívják fel a nép asszonyait. A chouánok unokái a tömeg tüvöltözése között piszkos lövedékekkel látják el magukat, amelyekkel megtámadják a hadsereget, amikor ez csődületeiket szét akarja osztani.

A szabadság nevében a törvények fölé helyezkednek a kongregációk. Rendeleteink megmutatják nekik, hogy nem vagyunk hajlandók megtevesztetni magunkat ál-liberalizmusok ál-

éppen a költészetben. Igaz, kevés oly költőnk van, akinek szelleme, áttörve az ország határsorompóit, közkinésévé lett az egész emberiségnek: de ezen talán inkább örülni, mint búsulni van okunk. Mert ha a legnagyobbak közül is csak kevésnek a hatása jutott el külföldre, ennek főoka az, hogy költőink mindenkor nemzetiebbek voltak, semhogy ne vesztették volna idegen nyelven. Jól mondta irodalmunkról báró Eötvös József, hogy „olyan, mind a százados faóriás: szépen virul anya-földjében, de elcsatnyul, ha átültetik idegen talajba.“ A magyar földnek meg van a maga külön klímája, egének színe, földjének virágai, levegőjének jellemző sajátja: s az irodalom, mely ebben a milieuban sarjadt, százszorosán becses nekünk, mert minden ízben magyar és nemzeti.

E mondásunk igazságát mindennél jobban bizonyítja a „Magyar Remekírók“ előttünk fekvő második sorozatának öt kötete. Az öt név, mely aranyvágással csillog e köteteken, szinte olyan, mint a kristályos prizma öt éle, mely a nemzeti géniusz fényes sugarait az eszmék és érzések skálájának más-más szöge alá törli meg.

Nagyobb hatása, több érdeme aligha volt költőnk irodalmunkban, mint Vörösmarty Mihálynak. Talán azért, mert e nemzetnek nem volt nagyobb költője ő előtt. Honának, nemzetének lángoló szeretete avatta költővé; hazafias-lelkiosodése hatalmas folyóként áradt szerte verselben s elöntötte az egész hazát: palotákat és viskókat egyaránt. Oly eszmékért lelkesült, oly érzésekhez szólt mindig, a melyek az egész nemzet eszméi és érzései voltak, s dalára milliók szíve dobogott hevesebben. Ezért volt és

maradt Vörösmarty legnépszerűbb költőnk: s ha korunk ítélete némileg változott is föléle, ez csak a közvélemény átalakulása volt annyiban, hogy ami előbb népszerűség vala, ma már dicsőséggé vált. S hogy ez így van, mutatja a Vörösmarty-szobor mozgalma; de még ennél is jobban mutatja az, hogy nincs ember Magyarországon, a kinek, ha Vörösmarty nevét hallja, rögtön eszébe ne jutna a nagy költőnek egy, két, öt, tíz örökbecsű alkotása.

A mit Vörösmarty lángoló hazaszeretete a multban keresett: a nemzeti dicsőséget, Arany János már meg is érte. Amannak nem adatott meg látnia, megérnie az alkotmányos érárt, de Arany János túlélte az abszolutizmust, együtt örült a nemzettel, mely annyi küzdelem után végre megkapta alkotmányos szabadságát, s műveltségben, szellemi nagyságban csaknem ép oly magasra emelkedett, mint hajdan, századokkal előbb, a harczi dicsőségben. S bár az ő lelke is vissza-visszaszállt, hogy a szebb multban keressen vigasztalást: hamar csillapodott mégis, mert megnyugtatta a jelen, s még inkább a jövő, mely meghozta a nemzet becsületes törekvéseinek, munkásságának jutalmát. Így lett Aranyból, a Toldi írójából, szubjektív költő, a ki, mint ő maga mondja e mostani kötethez csatolt előszavában, „egyes lírai sóhajokba tördelte szét fájo lelkét.“ Így születtek meg a balladák, a Bolond Istók, a Vojtina levelei és ars poeticája, a Tasso- és Ariosto-fordítások, melyek mind e második kötetben vannak összegyűjtve.

A harmadik kötet, mit ez a sorozat ad, Szigligeti Ede válogatott színműveinek első kötete: Dráma-irodalmunk e mesteréről remek emlékbeszédet mondott Gyulai Pál s ez a be-

széd, mely irodalmunk egyik legbecsesebb monografiája, fölment bennünket Szigligeti írói érdemeinek bővebb méltatása alól. Szigligeti a színpadon nőtt fel íróvá és negyven évig művelte drámairodalmunkat, melyet száznál több darabbal ajándékozott meg. Ezek közt sok a gyöngébb alkotás: de az a négy darab (Szökött katona, Lelenc, Fény árnyai, Trónkereső, melyet Bayer József e kötetbe szorított, és jeles bevezetéssel is megtoldott, legszebb darabjai Szigligetinek. A népszínművet „ő szülte újjá és magyarrá“: s ha tovább él és talál zeneszerzőt, talán megalapítja a mit kezdett: a magyar operettet is. S ha ez sikerül, talán ugyanúgy háttérbe szoríthatta volna a francia operettet, mint egykor a német bohózatot, s új fejlődést indíthatott volna!

A negyedik kötetben Kossuth Lajos válogatott munkáit kapjuk. Eletrajzírója Kossuth Ferenc, felette dicséretesen cselekedett, midőn a nagy hontalant nemcsak mint politikust, hanem mint igen jeles természet tudóst is bemutatta e kötet szük kereteiben. Egész sor tudományos értekezést, tanulmányt közöl (Az aggteleki barlang, mint őskori temető, Levél Hermann Ottonak, stb.), melyek széles tudása teljében tüntetik föl e fáradhatatlan gondolatörírást, a kinek száműzetésében, a politika ezer ármányai közt is volt ideje, hogy e nehéz elvont tudománnyal foglalkozhassék. Valóban igaza van a történetírónak, mikor azt mondja róla: — „Nagy lett volna ő mindenképen, akkor is, ha az ország és politika nyugodtabb, szilárdabb állapotja a tudományos szemléletre és kutatásra kárhóztatja vala.“

Az ötödik kötet hatalmas lírai egyéniség megnyilatkozása. Revicky Gyula összes költe-

tal. Végre megkérdeztük az országot, amely megyetanácsai, községtanácsai stb. útján választott nekik, amikor szerencsekívánatok között helyeselte eljárásunkat. Az ellenforradalom tehát megtört.

A törvényes testületek a szerencsekívánataiban bátoritást látunk. Hálátlan feladatunk, amelyet a miniszterium hivatalbalépése alkalmával kifejtettünk, még nem haladt ugyan messzire, de kellő erőt fogunk kifejteni, hogy be is fejezzük. Eről biztosítom önöket az egész miniszterium nevében, mert míg a parlament bennünk, a küzdelmet folytatni és kötelességeinket teljesíteni fogjuk. Ne mondja senki, hogy az egyesületi törvény a miniszterium tehetetlensége miatt holt betű maradt, hogy a kongregációk folytathatják az erkölcsi leigázás munkáját, hogy állami hivatalnokok visszaélnek állásukkal és hogy a helytelen adórendszert nem reformáljuk. Ne mondják azt sem, hogy a munkásoknak le kell mondaniuk arról a reményről, hogy öreg napjaikra nem kapnak ellátást. Mindezekben a törekvésekben a miniszterium az összes republikánus pártok támogatására számít. Amidőn a kormány az ipar és a kereskedelem érdekeit védeni akarja, kötelessége, hogy az ország belső nyugalomát és a külső békét fenntartsa. Ezt a kijelentést a miniszterelnök időszerűnek tartja ebben a pillanatban, amikor reakció még a takarékpénztárak hitelét is alássa és a bányamunkások általános sztrájkjal fenyegetőznek. A miniszterelnök annak a reményének ad kifejezést, hogy a két párt közreműködésével a kormány képes lesz a munkásoknak helyzetén javítani.

A mi a külső helyzetet illeti, Franciaország 1870. óta mindig ragaszkodott a békéhez. Egyetlen más hatalmasság sem tett többet a békéért és a nemzetközi egyetértésért. A nacionalizmus megkísérelte, hogy Franciaországot a háború és a hódítás csalóka képeivel más ösvényekre terelje. Franciaország azonban megvetéssel utasította vissza a háborút és a reakciót. Ámde nem a gyöngeség érzete az, ami Franciaországot békére készíti, mert Franciaországnak olyan hadserege van, amely akár vi-

nyeit elvassuk benne, Koroda Pál melegehangú bevezetésével, melynek közvetlen hangja ugy a szívünkhöz férközik lassankint, hogy valósággal érezzük baráti fájdalom szuggesztív hatását. A vastag kötet fölötté érdekes és változatos tartalmu.

Ime, ezt az öt kötetet kaptuk a „Magyar Remekírók“ második sorozatában, mely a Franklin Társulat hagyományos jó izlésének megfelelően, méltó keretet és foglalatot kapott abban a modern köntösben, melyben hódító útjára indul. Pompás díszes és ékesített kötetek ezek: kedvesek az amateurnak, tetszetősek a szemnek, de egyszer mind könnyen forgathatók és jól is olvashatók, az lévén a kiadó-társulat célja, hogy a közönség olvassa és ne könyves polcra állítsa, mint díszes, de hasznavehetetlen ékességet. Merített papírosa tiszta fehér, famenés; nem fényes, hogy a szemet ne rontsa, hanem bordázott és szemcsés: az ódon kézi gyártmány sikerült utánzata; betűinek finom, szokatlan metszése művészi, a sötétkék nyomás pedig enyhíti az ellentétet a fekete betűk és a fehér papíros közt, s nem fásztja a szemet. Egy szóval: úgy tartalom, mint külső alak tekintetében ez a legbecsesebb irodalmi kiadvány, mely újabban a magyar könyvp. acra került. S ha még megemlítjük, hogy az ötvenöt kötet ára 220 korona, s ez az összeg havi 8 koronás részletekben is törleszthető, mindent elmondottunk, a mivel e derék, monumentális vállalatot a könyvbarátok pártfogásába ajánlani kötelességünk volt.

tézség, akár erő dolgában bármely más hadsereggel felér. A republikánus Franciaországot azonban főleg a polgárosodás eszméi vezetik. A háborútól elforduló Franciaországban látni, hogy a közjó és az egyén jóléte a békében találja alapját. Élvezzük ezt a békét, amelyet Franciaországnak az összes hatalmasságokkal való kitünő viszonya állandóbbá tett, mint a milyen valaha volt. Az egész világ elismerte külügyi politikánk lojalitását: Franciaország hatalmas szövetségesre támaszkodik és értékes barátságokkal dicsekedhetik. A köztársaság köztisztelettel környékezve nyugodtan szállhat szembe a monarkisták fenyegetéseivel és a nacionalisták dühös ordítózásával.

A miniszterelnök beszédét nagy tetszéssel fogadták.

TÁVIRATOK.

Menedékház-ünnep.

Bécs, október 7. A laizni városi menedékház alapkövét ma délelőtt tették le a király jelenlétében. Ő Felségét az egész uton lelkes ovációkban részesítették.

A szén-sztrájk.

New-York, október 7. Pennsylvánia egész nemzetiségét behívták a sztrájkterületen való szolgálatra.

A kiegyezés krízise.

(Széll Kálmán a királynál.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 7.

A mai nap sem vetett világosságot a homályba: még mindig nem tudjuk, mi van a kiegyezéssel. Egyik félhivatalos távirat a másikkal merően ellentmond, a kormányhoz közel álló újságok jelentése pedig zürzavaros s ezekből még kevésbé lehet kihámozni az igazságot. Annyit tudunk csak biztosan, hogy Széll Kálmán ma a király külön kihallgatáson fogadta, de a kihallgatás lefolyását nem jelezik a sürgönyök eredményét még kevésbé.

Mai távirataink a következők:

Budapest, október 7.

Bécsből táviratozzák a félhivatalos Bud. Tud.-nak:

Széll Kálmán miniszterelnököt, a ki tegnap este ide érkezett, ma reggel 8 órakor 6 Felsége ötnegyedórán kihallgatáson fogadta. A miniszterelnök jelentést tett az uralkodónak a kiegyezési tárgyalások eddigi eredményéről s különösen a vasárnapi budapesti tanácskozásokról.

Széll Kálmán miniszterelnök ma délután 3 órakor Budapestre utazik, mert részt akar venni az országgyűlési szabadelvű pártnak a nyári szünet után ma este tartandó első értekezletén.

Budapest, október 7.

A félhivatalos M. N. azt írja ma esti számában, hogy az autonom vámtarifa tekintetében a két kormány közt a meggyezés megtörtént s a szakreferensek már a tervezet végleges szövegezésén dolgoznak.

Másrészt a legutóbbi budapesti tanácskozáson súlyos véleményeltérések merültek föl, a melynek kiegyenlítése nem sikerült, elannyira, hogy a differenciák még teljes komolyságukban fennállanak és a tárgyalások ismét — remélhetőleg csak egyelőre — megszakadtak.

Bécs, október 7.

A N. Fr. Presse közlése szerint a helyzet Széll Kálmánnak mai kihallgatása után

is még mindig komoly, azonban a politikusoknak az a véleménye, hogy sikerülni fog a kibontakozás. Budapesten és Bécsben jól informált körök megegyeznek abban, hogy a krízisről vagy lemondásról elterjedt hírek alaptalanok.

Bécs, október 7.

A kiegyezés dolgában még nem történt döntés. A király délután Goluchowszky gróf külügyminisztert és Körber dr. osztrák miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadta.

Budapest, október 7.

A M. Szó ma is fenntartja értesülését, hogy a kiegyezés meg van, csak azt teszi hozzá, hogy a valutarendezések ügyében, melyben Ausztria nehézségeket támaszt, nem sikerült megegyezésre jutni.

Felfüggesztett aradmegyei tanítók

(Egy miniszteri tévedés következményei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

Aradmegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartott ülésén két igazgató-tanító ügyével foglalkozott, kik ellen súlyos vádat emeltek.

Az egyik Péntek János arad-szentmártoni igazgató-tanító. Az arad-szentmártoniaknak először róm. katolikus jellegű felekezeti, majd azután községi iskolájuk volt. Nemsokára állami lett az iskola és, mint Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő jelentése előadja, a községbeliek szép reményekkel néztek az állami iskola működése elé. Ez azonban nem teljesült, folytatja a jelentés, a rosszul megválasztott tanító miatt. Az állami iskola Arad-Szent-Mártonban gyűlölet tárgya.

Péntek ellen a községi képviselőtestület és az iskola gondnoksága súlyos vádat emelt. Ezek a vádak egy jegyzőkönyvben vannak összefoglalva. E szerint Péntek János viselt dolgai közismeretesekek. Súlyos erkölcsi kihágásokkal vádolja a gondnokság s áthelyezését kéri, mert ellenesetben kénytelen működését beszüntetni. A tanfelügyelőség felterjesztette a vádat a miniszteriumhoz, mely előzetes vizsgálatot rendelt el. Ekkor kitűnt, hogy Péntek János részegeskedik, egy ház ablakán civilruhában mászott be és katonaruhában mászott ki, tanítványai előtt részeg állapotban illetlenül viselkedik, s ráadásul Aradon a rendőrség egy ízben letartóztatta.

A közoktatásügyi miniszter felhívta Aradmegye közigazgatási bizottságát, hogy azonnal indítsa meg az igazgató ellen a fegyelmi vizsgálatot s addig is függesztesse fel állásától a botrányos viselkedésű embert.

Az arad-szentmártoni polgárság annyira el van keseredve e miatt, hogy a képviselőtestület elhatározta nagy anyagi áldozatok árán is egy külön községi iskola felállítását, ha az állapot nem javul.

Schill József főjegyző tárgyilagosságra int a bizottságot, mert eddig csak vádak vannak s ő tudja, hogy az arad-szentmártoni jegyző és Péntek milyen ellenséges viszonyban vannak egymással. Elegendőnek tartja a fegyelmi vizsgálatot, a felfüggesztést fölöslegesnek mondja.

Miután a miniszter is csak az igazgatói állástól mentette föl, a bizottság így is határozott.

A másik ügy sokkal komplikáltabb. Ez Schweigel Gyula borosjenői állami iskolai igazgató-tanító ügye. Schweigel kartársai vádolják durva magaviselete, összeférhetetlen modora miatt és egyuttal kéri az áthelyezését más iskolához.

A borosjenői tanítói kar feljelentésére a miniszter megbizta a tanfelügyelőséget, hogy tartson előzetes vizsgálatot. A vizsgálat alapján a miniszter egy furcsa rendeletet küldött, le a közigazgatási bizottságnak, mely rendelet sok fejtörést okozott a mai ülésen.

Elrendelte ugyanis a miniszter a fegyelmi vizsgálatot s utasította a közigazgatási bizottságot, hogy a megvádolt igazgató-tanítót függeszse fel állásától, egyúttal arról is értesítette a bizottságot, hogy Schwiegel fizetését már be is szüntette.

A bizottsági tagok ezt a rendeletet sérelmesnek találták, mert a felfüggesztéssel egyidejűleg a fegyelmi alá vont tisztviselő fizetését beszüntetni nem lehet. A felfüggesztés ellen ugyanis felebezésnek van helye, miután a közigazgatási bizottság elsőfoku döntése nem végérvényes. A miniszteri rehabilitáció esetén az előre visszatartott fizetés örökre elveszett. Ha pedig a bizottság nem a miniszteri rendelet értelmében intézné el az ügyet, a főispán kénytelen lett volna azt megfeleltetni.

Schill József, Keresztes Gyula dr., Nachtnébel Odón, Lehrman Viktor, Varjassy Árpád, Sorbán János és Vásárhelyi Béla felszólalásai után végre akként oldódott meg a kényes ügy, hogy Urbán Iván főispán magára vállalta a kérdés elnöki tisztázását.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Kendi Margit, dráma. (Páros bérlet.)
Csütörtök: Napfogyatkozás, operette. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Válgunk el, vigjáték. (Páros bérlet.)
Szombat: Katalin, operette. (Páratlan bérlet.)

* **Lotti ezredesei.** Mióta a téli szezon megkezdődött, nem telt meg annyira a színház, mint ma este, Rózsa Lilinek, a szintársulat új primadonnájának második fellépése alkalmából. Bizonyos, hogy ezt a telt házat nem a lejátszott darab, hanem a primadonna szereplése hozta össze, s bár mai fellépése nem az első volt, meglehet magyarázni a közönség érdeklődését azzal, hogy látni akarta a művésznő képességeinek egy új oldalát, a melyet eddigi fellépésében kimutatni alkalmat nem volt. A *Gésák* táncos pilléje (Molly), a *New-York szépe* siheder Kissie-je, a *Szulamit* drámai Abigailje s a *Napfogyatkozás* romantikusan tündéri Azrájával szemben a legszélső ellentétet képezi a ma előadott darab Lotti ja, a félvilági chantant, minden pajkosságával és kokottériájával. A közönségnek tetszését valamennyi fellépésével külön-külön is megnyerte Rózsa Lili, s szinte hihetetlen volt, hogy ebben az előbbiekben, annyira ellentétes szerepben is el tudja érni azt a hatást, melyet esetről-esetre kivívott. S ma megmutatta a művésznő, hogy egyéb képességein kívül sokoldalúsága által is primadonnaságra termett. A megtestesült báj és szeretetreméltóság volt ma este ez a művésznő: csupa parfüm, csipke és alsószoknya. A legmerészebb dolgokat produkálta, ami egy varieté-táncos-nőtől kitelik, de visszatetszést nem kellett lement a d'ont határáig, de azon át nem lépett. Már pedig ahhoz művészet kell, hogy ilyen határok között ujat és érdekeset produkáljon. S hogy ezt megtette, ahhoz tanubizonyosság az a zugó taps, a mely különösen a fregoliádája után felhangzott. A hangulat különben elejétől végig lelkes volt a mai előadásban. A szereplők valamennyien jól játszottak, még *Füredi* is, aki beugrott az egyik ezredes szerepébe. Új volt B. Szabó is a hindu rája szerepében, s jó is, mint rendesen. (z—a.)

* **Szilassy Juliska bemutatkozása.** *Katalin* operett Anica szerepében mutatkozik be szombaton *Szilassy* Juliska, ki mint énekesnő e kedves szerepre ambícióval készült. Az operett úgy kiállítás, mint diszletozás szempontjából felülmúlja az eddigi nyári előadásokat, de zene szempontból is tökéletesebb lesz, mert a meg erősített új zenekar határozottabban felette áll a régi színházi zenekarnak.

* **Napfogyatkozás.** A kellemes zenéjű operette, melyben Rózsa Lili oly szép sikert aratott, a csütörtöki repiz alkalmával szerepváltozással kerül előadásra. Kínán szerepét, melyet *Németh* János játszott, most *Füredire* osztották ki. Rózsa Lili újabb számokat mutat be, melyek kecsessége csak emeli eddigi sikerét.

Csanádmegye közgyűlése.

(Második nap.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 7.

Kicsiny, erősen megcsappant érdeklődés mellett folytatta és fejezte be ma délelőtt Csanádmegye törvényhatósági bizottsága tegnap megkezdett utolsó évnegyedes közgyűlését. A mai gyűlésen a bizottság tagjai közül alig voltak jelen öten-hatan, felszólalás se volt, az állandó választmány javaslatait egyre-másra vita nélkül fogadták el.

A gyűlésen ma is *Meskó* Sándor dr. főispán elnökölt s az alispán jelentéseivel kezdődött. Valamennyit tudomásul vették.

(Megyebizottsági választások.)

Az állandó bíráló választmány ezután a megüresedett megyebizottsági tagságok betöltésére vonatkozólag tett előterjesztést. Öt üres hely van, a makói második kerületben kettő, a III. kerületben, valamint Kunagótán és Kevermesen egy-egy. A bizottság a választás határnapjával november hó 9-ét tűzte ki.

A makói II. kerületbe választási elnökül *Földesy* Jánost, helyettesül *Barna* Sándort, a harmadik kerületbe elnökül *Pártos* Izsót, helyettesül *Tóth* Józsefet, a kevermesi kerületbe elnökül *Prokop* Gyulát, helyettesül *Kis* Vilmost, Kunagótára pedig elnökül *Kövér* Bélát, helyettesül *Vásárhelyi* Lászlót küldte ki.

(A félrevezetett közgyűlés)

Makó város beterjesztett határozatai legnagyobb részt jóváhagyást nyertek. Érdekes volt ezek között a képviselőlet azon határozata, a melylyel a városi hajduk (kézbesítők) bérét évi 120 koronával megjavította. A méltányos és jóindulatu határozat azzal vált érdekessé, hogy *Börcsök* Gergely szokás szerint megfeleltette, de most nem egyedül, hanem a felebbezést egy csomó város-atyával is aláíratta.

Az ügy előadója *Hervay* István főjegyző volt, a ki pár hét előtt találkozáva a felebbezést aláíró képviselőkkel, megkérdezte tőlük, hogy miért sajnálják azoktól a szegény emberektől azt a pár fillért, amire oly nagy szükségük van, hogy megélhessenek. A képviselők elcsodálkoztak s kijelentették, hogy *Börcsök* félrevezette őket, mert nekik azt mondta, hogy az *aszfaltjárdák* elleni felebbezést írják alá.

A felebbezést a törvényhatóság zajos derűtség között egyhangulag elvetette.

(Alispán és segédjegyző.)

A községek ügyei során is volt egy érdekes felebbezés. *Haty* Jenő, volt kisiratosi segédjegyző felebbezte meg a múlt hóban megessett jegyzőválasztást azon az okon, hogy ő ellene, ki református vallású ember, maga az alispán izgatott s minden befolyását latba vetette, hogy ő — t. i. *Haty* — ne legyen jegyző. Nem is öt választották meg.

Návay Lajos dr. alispán ezzel szemben kijelenti, hogy az egész dologtól távol tartotta magát. Különben konkrét esetet maga a felebbező sem hozott fel, így aztán a felebbezést elutasították.

(Szabadság és felfüggesztés.)

A vármegye alispánjának a tisztviselők szabadságolására vonatkozó intézkedéseit tudomásul vették.

Ezzel kapcsolatban tárgyalta a bizottság *Szalay* Dezső felfüggesztett megyei főszámvévo beadványát is, ki újra hat heti szabadságért folyamodott.

A bizottság az állandó választmány javaslatára akkép határozott, hogy nem tartja szükségesnek a szabadságolást, miután a főszámvévo fel van függesztve. Ha szüksége van szabadságra, ujtssa meg ezt a kérelmét a fegyelmi ügy befejezte után.

(A makói szinkör.)

Végezetül még egy makói fontos ügyet, az állandó szinkör ügyét tárgyalta a bizottság. A szinkörnek a helyével volt baj. Meg van a felépítés elhatározása, készen a terv, pénz is van hozzá, de a *Dessewffy-térről*, melyet a képviselőlet erre a célra 1886-ban átengedett, később úgy határozott a képviselőlet, hogy ott parkot létesít, melyben a *Kossuth* Lajos szobrát állítják fel. S a mi még komplikálta az ügyet, a képviselőletnek az átengedést kimondó határozatát nem is volt a felsőbb hatóság által jóváhagyva. Ma aztán kireperálta a bizottság ezt a hibát. Jóváhagyta a képviselőlet határozatát s az új szinkör, mely a jövő tavaszon már meg is nyílik, ezek szerint a *Dessewffy-téren* épül fel.

A vármegye a közigazgatási tanfolyamok megnyitja alkalmából alapítványt tett. Ennek 300 korona kamatát ma *Lőrincz* István polgármesteri fogalmazónak ítelték oda, ki a nagybecskereki tanfolyam hallgatója.

A jegyzőkönyvet hitelesítették még, s a közgyűlés fél 12 órára véget ért.

Manau levele.

(Adat a Zola- és a Dreyfus-pörhöz.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 7.

A *Dreyfus*-pörnek és az utána következett *Zola*-pörnek egyik főszereplője volt *Manau* az egykori főügyész, aki hivatalos minőségében a semmitűszékek megsemmisítette a *Zola* ellen hozott esküdtszéki ítéletet és akinek utolsó hivatali ténykedése a *Dreyfus*-pör revíziójának elrendelése volt. *Manau* levelet írt most egy normandiai újsághoz, melyben a következőket mondja:

Gyász borítja el lelkemet. Könyveimet összevegyitem Franciaország és az egész világ könnyeivel, de fölháborodásomat, szent haragomat nem tudom leküzdeni, ama szivetrázó színjáték miatt, melyet olyan emberek játszanak, kik magukat keresztényeknek nevezik. A halál tisztelete nélkül táncolják körül ezt a nemes sirt és még arra a kétlelkűségre is vetemednek, hogy letérdelnek a sir előtt és a jóságos embernek nevetséges bocsánatukat adják. Nekünk áll jogunkban, hogy az igazság és igazságosság emez örök ellenségeinek megbocsásuk tudatos rágalmaikat, aljas sértéseiket.

Ami engem illet, akit ép úgy inzultáltak, mint őt, boldog és büszke maradok, hogy a *Zola* által kezdett művet folytathattam. *Zola* vádlevele, mely legnagyobb sajnálatomra, bevallom, a *Dreyfus*-affért leterelte arról a bírói utról, melyet neki a törvény biztosított, mégis a legnagyobb veszedelmek közepette ő neki magának is megnyitotta a revízió ajtaját, és a mikor a legfelsőbb fórum törvényes bírái előtt a kérdés feltételt, elismerte a legfelsőbb törvényszék, hogy *Dreyfus*

1) olyan hamis bizonyítékra ítéltetett el, a mely nem is őt terhelte.

2) Olyan borderó miatt, melyet nem ő írt.

És csodálatos képen azt, aki írta, felmentették. Ma már mindenk dacára, a mik azóta történtek, senki sincs, még azok között sem, kik politikai szenvedélyüknek még mindig hódolnak és sohasem akarják a fegyvert lerakni, aki azt merészelné állítani, hogy a borderó, mely *Dreyfus* elítélésének alapul szolgált,

Dreyfus kezeirása lett volna. Mért nem teszik le a fegyvert?

Türelem! ez az utolsó szavam: Az igazságosság, ha egy férfi ártatlanságáról és becsületéről van szó, elévülhetlen. Valaha még a törvény nevében fogják Dreyfus rehabilitációját kimondani.

Ezen a napon azoknak, a kik túlélnék bennünket, szép missziójuk lesz. Elviszik az ítéletet Zola sirjára, vagy belevésztik a sirkő talapzatába, — azt az ítéletet, mely Zola vádlevelét teljesen igazolja és még a „Justice“ című könyvet pótolni fogja. Ez a nagy Zolának, Dreyfusnak, az igazságnak és Franciaországnak lesz a glorifikációja.

Igy nyilatkozik a kilencven éves öreg ur, aki félszázadon keresztül disze volt a francia bírói karnak.

A trónörökös főudvarmestere

(Miert küldték el Nostitz grófot?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

Meglepetés volt, a mikor híre érkezett annak, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös főudvarmesterét, gróf *Nostitz Reinach* altábornagyot, nyugdíjba küldték. A nyugdíjazásra vonatkozó körülmények, mint annak idején regisztráltak, homályosak voltak; mindössze az szívárgott ki a trónörökös udvarából, hogy egy megbízásból, a melyet a trónörökös adott a főudvarmesternek, összeszólalkozás keletkezett a trónörökös és a főudvarmester között, a mi nek természetesen következménye volt gr. *Nostitz* nyugdíjazása.

Azonban a főudvarmesterrel oly hidegen bántak el, hogy már ez a körülmény is ropant feltűnő. Ilyen magas udvari tisztet viselő egyéniséget feltűnő és mindenki által észrevehető hidegséggel nem szoktak elbocsátani. Még inkább fokozza a körülmények feltűnő voltát az, hogy a grófot nemcsak udvari állásától mentették föl hirtelen, hanem katonai minőségében is (a gróf a hadseregben altábornagyi rangot foglalt el) nyugalmába küldték és nyugdíjazásakor semmiféle elismerő szavakban sem részesült.

Faktum tehát, hogy hirtelen menesztették, de ennek a menesztésnek igazi okát még most is szigorúan titokban tartják. Akármilyen szigorúan titkolják azonban, bizonyos hírek mégis kiszivárogtak a nyugdíjazás előzményeinek közvetlen okáról. Persze, a híreket lehetetlen ellenőrizni és így bajos megállapítani, hogy mennyi a hírekben az udvari pletyka, mennyit tett hozzá a fáma, mialatt a hír útját megtette és hogy voltaképpen mennyi benne a valóság.

De minthogy minden, a mi a trónörökös és környezetét illeti, érdekli a nagyközönséget is, a következőkben adjuk a nyugdíjazásra és előzményeire vonatkozó verziókat.

Az egyik verzió az, hogy a trónörökös és udvarmestere között tisztán szolgálati ügyben támadt valami konfliktus. A trónörökös állítólag megbizta volna gróf *Nostitz*ot, hogy bizonyos ügyet intézzen el. Az elintézésre okmányokra volt szükség. *Nostitz* grófnak tehát aktákat kellett volna beszereznie különböző helyekről. Hír szerint a főudvarmester nem tett eleget ennek a megbízásnak. A trónörökös kérdőre vonta ezért, mire állítólag a főudvarmester azt felelte, hogy akták beszerzésére ez ügyben nincs is szükség; egyébiránt pedig akták beszerzése nem tartozik az ő feladatainak köréhez. *Ferenc Ferdinánd* a feleletben olyan valamit látott, a miért főudvarmesterét azonnal elbocsátotta, bejelentvén az esetet a királynak is. E bejelentésre a főudvarmesterrel röviden

bántak el. Ugyanazon a napon, a mikor a trónörökös bejelentette a királynak, nyugalmába küldték gr. *Nostitz*ot altábornagyi minőségében is.

Ennél a verziónál sokkal érdekesebb egymásik, a mely szintén a nyugdíjazás előzményeire vonatkozik. E szerint az altábornagy állítólag több ízben nem volt elég óvatos, a mikor a trónörökös udvaráról és családjáról nyilatkozott. Az utóbbi időben olyan hírek keltek szárnyra a trónörököséről, a melyek valamely indiszkrét módon juthattak csak nyilvánosságra. A verzió tehát azt mondja, hogy ezeket az indiszkrétciókat gróf *Nostitz* követte volna el. Legalább a trónörökös udvarában a hírek keletkezését a volt főudvarmesterre vezetik vissza és a nyugdíjazás ezért történt volna.

Ismételjük és hangsúlyozzuk, hogy lehetetlen ellenőrizni a hírek és verziók valóságát. A faktum az, hogy feltűnő hideg módon mentették fel hivatala alól a főudvarmestert.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi kőművesek és segédek önképző szakegyesülete október hó 11-én szombaton a Vass szálloda összes helyiségeiben, a dalárda közreműködésével, szüreti mulatságot rendez. Belépti díj: Előrevátott személyjegy 80 fillér, családjegy 1 korona 40 fillér. Este a pénztárnál: személyjegy 1 korona, családjegy 1 korona 60 fillér. A zenét *Erdélyi Tóni* zenekara szolgáltatja. Kezdeté este 8 órakor.

A motorkocsi Brádon.

(Az első próba sikere.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

Nagyon sokszor esik mostanában szó a motorkocsi-közlekedésről. Annál is inkább fontos ez ránk aradiakra nézve, mert nemcsak Szegeddel és Csanádvarmegyével kapunk a motorkocsi-közlekedés bevétele esetén könnyű, olcsó és mindenképpen hasznunkra szolgáló összeköttetést, hanem Arad belső kereskedelmi életének is élénk faktora lesz a fürge járási gépkocsi.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága már hosszabb idő óta, csaknem mindennap rendeztet próbát avval a motoros-kocsival, amely mintegy két hónappal ezelőtt az aradi waggonyárból került a körösvölgyi vasut vágányaira.

Csupán szárnypróbálgatásnak nevezhetők az eddigi kísérletek, mert tisztán arra valók voltak, hogy konstatálják, nem-e hiányzik valami a kocsiból, a motor milyen eshetőségeknek van kitéve s hogy egyáltalán milyen irányban lennének szükségesek javítások és átalakítások.

Ezek a rövid tartamu kísérletek nem is terjedtek nagyobb távolságra. Aradtól *Világosig*, *Pankotáig*, s legutóbb *Borosjenőig* ment a motorkocsi. Mikor aztán látták, hogy egy nagyobb, megállás nélküli és döntő utpróbanak immár semmi sem állja útját, a kocsit felszerelték és ma utnak indították *Brádig*.

A mai brádi uthoz fűzött remények teljesen bevéltak. A gépkocsi működése, járása annyira kifogástalan, hogy az igazgatóság a személyforgalom lebonyolításához fűzött reformtervét már-már megvalósítva látja.

A kocsit már egy ízben leirtuk. Most csak azt fűzzük hozzá, hogy a motort benzin hajtja és hogy a tartányban egyszerre 180 kiló benzin fér el. Ez a meny-

nyiség elég ahhoz, hogy a nehéz, nagy kocsit tíz óra hosszáig szakadatlanul mozgásban tartsa. A kocsival eddig és különösen ma elért menetsebesség is teljesen kielégítő. Az eddigi próbák alkalmával ugyanis 70 kilométer volt az óránként elért menetsebesség, a mai főpróbán pedig átlag 72 kilométert ment óránként a gépkocsi. Olyan sebesség ez, mely megközelelti a rendes magyar államvasuti gyorsvonatok menetsebességét.

Brádig az ut 167 kilométer és ezt az utat odafelé az említett sebesség mellett tette meg a kocsi.

Az első főpróbán *Szathmáry János* és *Medveczky Ede* főfelügyelők, *Zinner Béla* főmérnök és *Gellényi Ernő* főellenőr vettek részt.

Természetes, hogy a körösvölgyi vonat vonala mellett mindenütt, a hol csak megfordult a kocsi, általános bámulat tárgya volt. Különösen *Borosjenőn* és *Gurahoncon* várt nagy néptömeg a kocsira, melyet alaposan megcsudáltak, amiért hogy se ló, se gőzmasina nem hajtja és mégis szalad.

Szűk a lyceum.

(A gimnáziumi internátus terve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

Utóbbi időben mind sűrűbben hangzik a panasz az aradi lyceum épület túlzásfoltja ellen. Három tanintézet szorong az épület szűk falai között, s ez az állapot különösen a most folyó tanévben mutatkozott teljesen tarthatatlannak.

Bibits Jakabné alapítványából épült a lyceum-épület azzal az intencióval, hogy abban internátus is legyen katolikus gyermekek számára. Az épület mai formájában sehogy sem felel meg rendeltetési céljának. Nem érvényesül a végrendelező urnó akarata sem és egészségi szempontokból egyenesen veszedelmes.

Az épületben három intézet van s az egyes osztályok úgy megvannak tömve, hogy pl. a gimnázium igazgatója tömegesen volt kénytelen visszautasítani a fölvetelre jelentkező tanulókat. Párhuzamos osztályokat kellene felállítani, de arra nincs hely.

Urbán Iván főispán a megyei közigazgatási bizottság mai ülésén szóvá tette ezt a dolgot. Említette, hogy Arad város közigazgatási bizottsága már hozott is olyan határozatot, melyben fölkeri a minisztert, hogy az állapoton sürgősen segítsen. Együttal azt is elhatározta, hogy felirat támogatása végett átír a megyei közigazgatási bizottsághoz. Miután azonban ez a megkeresés a megyéhez még nem érkezett, a dolog sürgőssége mellett indítványozza, hogy Aradmegye a saját kezdeményezéséből tegyen lépéseket ez állapot megváltoztatása iránt.

A főispán előadta, hogy a folyó iskolai évben nagyon sok tanulót visszavettek, mert nem volt hely. A gimnáziumi igazgató csak a saját felelősségére mert tanulókat felvenni, és azokat az osztályban, minthogy a padokban nem volt hely, úgy helyezte el, hogy az ablakokhoz, a kályha mellé székeket rakatott, ami természetesen egészségtelen.

Egy olyan tartalmu felirat megszövegézését indítványozza, hogy a miniszter sürgősen építtesse fel a tanítóképezdét, a realiskolának is építtesse külön épületet, hogy aztán a lyceumban lehessen internátust felállítani.

A közigazgatási bizottság ilyen értelemben határozott.

Görgei Arthur

az aradi vértanúkról.

(A negyvennyolcas diktátor nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

Visegrádi magányában meglátogatta a ma nap Görgei Arthurt egy újságíró s többek közt ezt a kérdést intézte hozzá:

— Hogyan történhetett az, hogy az osztrákok az oroszoknak adott szavuk ellenére is kivégeztették a szabadságharc dicső tábornokait, a későbbi tizenhárom vértanút?

— Erre — felelte Görgei — határozott választ nem adhatok, mert nem tudok. Én a kivégzésről — és itt gondolkozni kezdett — na de nem jut eszembe, hol, az újságokból értesültem. De nem akar eszembe jutni, hol jártam akkor! Nagyon meglepett a dolog... Nem tudtam elképzelni, hogy lehetséges az. Hiszen én voltam a legnagyobb bűnös, engem kellett volna kivégeztetniük, nem azokat az ártatlan hősokeket. Mert ha én nem vagyok, akkor talán a szabadságharc sem úgy végződik... Harmincegy éves voltam akkor és Magyarország diktátora... Hogy pedig engem nem végeztek ki, az Haynau ostobaságán mulott. Az ő ostobasága mentett meg a bitófától. Ugyanis Haynau a fegyverletétel után Paskievicsnek egy impertinens, pöffeszkedő hangu levelet írt, melyben hivatkozva az osztrákok és oroszok közötti szerződés egy cikkelyére: az én kiadatásomat követelte. A levélnek illetően hangja roppant meglepte Paskievicset. Vele, ki kétszáz ezer emberrel rendelkezett, mer egy osztrák generális oly hangon levelezni, kinek serege a teljes demoralizáció képét nyújtotta. Todnunk kell továbbá azt is, mennyire ujjat húztak azon időben osztrák és orosz. Akkor aztán könnyen elképzelhető Paskievics hangulata és a hatás is, melyet az előbb említett levél keltett. Amint később Paskievics emlékirataiból megtudtam, melyeket fia állított össze, ő a Haynau levelét, a fegyverletételről szóló saját jelentésével együtt futárral Varsóba küldötte Miklós cárnak, ki ott főhadiszálláson volt. Az ő jelentésében foglaltatott az a híres frázis is: *„Magyarország felséged lábai előtt fekszik.”*

— Hogy történt, tábornok ur, a fegyverletétel és hogy volt elkerülhető az osztrákok jelenléte?

— Hogy tovább meséljem az akkori szomorú napok történetét: én, mint a történetből is tudják, feltételül szabtam, hogy a fegyverletétel aktusánál egyetlen osztrák szemnek sem szabad jelen lennie; és ha ezt a koncessziót nem kaptam volna meg, úgy az utolsó emberemig, az utolsó csepp véremig harcoltam volna. Hogy aztán ezen kikötésben biztos legyenek, hogy ott akkor osztrák ne legyen jelen, én írtam meg sajátkezűleg Paskievicsnak a marsrutát, hogy merre jöjjön és hol foglaljon seregével állást. Így indultam meg és marsoltam az oroszok által körülrzárt területre, hol a fegyvert embereimmel leraktam. Más feltételt nem kötöttem ki és a ki ilyent írt, az fantáziájának szüleményét rakta papírra. Ezek fölötti örömben kérte Paskievics uralkodójától részemre az amnesztiát. Mikor Nagyváradon, és nem, mint mondják Aradon, az oroszok fogásába helyeztek, megjelent cellámban egy orosz generális, uralkodójának következő üzenetével:

— Ő felsége kegyelmet adott önnek és elküldi fiát — későbbi II. Sándor cárt, ki az ellene elkövetett bombamerénylet alkalmával oly szomorú véget ért — Bécsbe, hogy az ön részére a további kegyelmet kikérje. Ha azonban kegyelmet önnek ott nem biztosítanak, úgy örö-

kös hajlékot ad részére Oroszországban. Erre én azt feleltem:

— Oroszországba nem megyek!

Mire az orosz tábornok mosolyogva válaszolta:

— Azt már nem kérdik aztán:

— Mit érez tábornok ur október 16-ikának évfordulóján, — kérdezte tovább az újságíró — mert senki sincs, ki ezen szerencsétlenséget jobban átérzné, és senki sincs már jóformán, közöttünk, kit érzelmei jobban hozzájuk fűzzenek az összesekhez, mint éppen tábornok urat?

— *A tizenhárom aradi vértanút, az én hős katonáimat megsíratom, a mig élni fogok...* Személyes jó barátaim voltak mind, s kikkel érintkeztem, a tűzbe mentek volna értem. Voltak persze olyanok is, kik bizony nem mentek volna értem a tűzbe, de ezek vagy nem ismeretek személyesen, vagy talán csak parancsok útján érintkeztem velök. Persze, akit utólért a végzet, hogy verpadra, bitófára hurcolták, volt közöttük talán olyan is, ki szívesebben látott volna engem ott függeni, de az az emberi érzésnek és nem a személyes ellenszenvnek tudandó be. Es ha akkor az oroszok engem könnyű szerrel kiadnak, *nem Vécsey lett volna az utolsó kivégzett az aradi vértanúk sorában, hanem én...* Szegény szerencsétlenek, mind igaz jóbarátaim voltak. Igaz szeretettel és kegyelettel csüggek a hősi halált halt vértanúk emlékének. De sajnos, ezen változtatni már nem lehet. Jobb szeretek nem is beszélni az egészről. Elszorul a szívem fájdalmában.

Az új parlamentben.

(Újságírók a Ház elnökénél.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 7.

Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke ma délelőtt 10 órára az új országgházba hívta meg a lapok országgyűlési tudósítóit, hogy nekik az új helyiségeket megmutassa. A hírlaptudósítók a kitűzött időre teljes számban gyűltek össze az elnöki elfogadó teremben, a hol Apponyi a hírlapírók üdvözlése között pontban 10 órakor jelent meg Rákosi Jenővel, az országgyűlési tudósítók szindikátusának elnökével.

Rövid üdvözlés után Apponyi kijelentette, hogy a helyiségeket szándékozik megmutatni a szép új országgházban. Első sorban a hírlapíróknak a félemeleten levő helyiségébe vezette vendégeit.

Nagy derűtséget keltett, hogy éppen ezt a termet, a mely mind a mai napig nyitva volt, éppen ma zárva találta. Percekig tartott, a míg végre megkapta a kulcsot, és a hírlapírók bejöhetek termükbe. Apponyi aztán általános derűtség közepette azzal exkuzálta magát, hogy a próbavilágítás alkalmával mindenkit bebocsátottak az új országgházba, csak éppen őt nem, a ki fél hatra jelezte megjelenését.

Apponyi aztán sorra mutatta meg a posta- és távirát, a gyorsíróhelyiséget, az újságírók páholyait, a szedőgyerekek elkülönített helyeit és végül a buffetbe vezette a hírlapírókat, a hol pazar lakoma várta az elnök vendégeit.

Maga a buffet is valósággal látványosság számba megy. Hosszu, mélyen benyúló terem ez, körüskörül szép, de szecessziós-szerű festményekkel, a melyek két legnagyobbja Arpadkori bölényvadászatot és egy középkori balatoni halászatot ábrázol, az oldalfalakon az ország jelentősebb várainak látkepei láthatók.

A pezsgőnél nagy figyelem mellett állott fel szólásra Rákosi Jenő, az Otthon elnöke. Mielleg szavakban tolmácsolta az újságíróknak Ap-

ponyi Albert iránt érzett szeretetét és ragaszkodását, azon Apponyi iránt — ugymond — ki a politikai idealizmust valósította meg. Aki mindenkor és ma is a sajtó igaz barátja és a kit lelkesedve követhet az újságírók lelkes csapata.

Apponyi válaszában méltatta a sajtó érdemeit. Véletlenné tulajdonítja, — ugymond — hogy éppen a sajtó az első, amely ez új hajlékot először látja meg, de örül e véletlenné, mert a sajtónak, mint a nyilvánosság organumának, az elsőnek kell lennie, amely hírül vigye e pompás palotának fényét és elsőrangú tényezője törvényeinkben lefektetett parlamenti nyilvánosságnak, a melynek mindenkor őszinte híve volt. A népképviselőt ő nem oligarchikus szervezetnek tekint, hanem annak a szó nemesebb értelmében, amit éppen e szó maga kifejez. Népképviselőt a szó valódi értelmében. Kéri, hogy e palotát, amelynek lehetnek hibái és fogyatékosai, örvendező szívvel foglaljuk el, mert arra az egész külföld előtt valóban büszkék lehetünk. Elteti a sajtót és annak jelenlevő képviselőit elnökével együtt.

Az újságírók vidám poharazás közepette még sokáig együtt maradtak.

SPORT.

+ Megjötték a szalonkák. Vadászemberekre kellemes az a hír, amit pécskai tudósítók jelent: megjötték a szalonkák, Pécska határában már látták őket huzni. Ezek az első szalonkák az idén Aradmegyében. Nimródjaink bizonyára sietni fognak, hogy az izes husu madárból letitkre hozzanak anynyit, a menynyit csak lehet.

Megszökött gyilkos.

(Szökés az aradi szegényekházából.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

Egy elmebajos gyilkos szökött ki ma éjjel az aradi szegényekházából. A szökevény Agoston Lajos szolgálégény, akit csak tegnap este adott át az aradi törvényszék a rendőrségnek, hogy valamelyik elmeógyógyintézetben helyezze el.

Agoston Lajos, az elmebeteg gyilkos avval volt vádolva, hogy a nyáron Gyorokon féltékenységből megölte az ottani nagyvendéglő szakácsnőjét, kinek egy kést szurt a mellébe. Agostont, a vendéglői szolgálégényt elfogták, a börtönben az aradi törvényszéki orvosszakértők megvizsgálták s miután elmebetegséget konstataáltak rajta, a törvényszék nem is ítélkezett bűnygyében, hanem megszüntető határozatot hozott s Agoston Lajost, a gyilkost tegnap délután átadta az aradi rendőrségnek, hogy az ország valamelyik elmeógyógyintézetében helyezze el.

A tanács még tegnap sürgős felterjesztést menesztett a belügyminiszterhez, melyben Agostont az angyalföldi, vagy lipótmezői elmeógyógyintézetbe azonnal felvétetni kérte. A felterjesztés már mai napon el is ment, addig is azonban, míg azt elintézik, Agostont el kellett helyezni valahol.

Természetes, hogy a rendőrség első sorban az aradi közokórháznál próbált szerencsét, itt azonban a tébolyodottak létszámát már annyira túlhaladják az eddig felvett embetegek, hogy Agoston számára hely nem volt. Ilyen szomorú állapotok mellett a rendőrség nem tehetett egyebet, minthogy Agostont a gyár-utcai szegényekházába helyezte el ideiglenesen, míg a belügyminiszter rendelkezése leérkezik.

Az elmebeteg gyilkost egy magányos szobába tették, melynek ajtaján vas-pánt és lakattal ellátott zár van. A gyilkos láthatólag nyugodt volt, annál nagyobb volt hát a meglepetés, mikor szobáját reggel üresen feltörve talál-

ták. Ágoston tizenegy és tizenkét óra között szökhett meg. Kiszámíthatatlanul hatalmas erő kellett ahhoz, hogy a *cellája vasajtáját puszta kézzel kiüsse, a keresetvasát kipattantsa, hogy ilyenképen elmenekülhessen.*

A szökhést reggel vették észre, s a rendőrséget természetesen azonnal értesítették az eseményről. Délben már a törvényszék börtönőrei is jelentkeztek a szökés hírére avval, hogy Ágostont délfele a *Marosparton látták menni Mikalaka felé.* Meg is indult rögtön a táviratozás és telefonálás Mikalaka irányába és azonnal. Sőt az egyik rendőrtiszt bérkocsin rögtön át is ment Mikalakra, Ágoston azonban *nem volt sehol.* Ugy látszik, hogy a vasúti töltésen ment el valamerre, nem lehetetlen, hogy éppen *Györökra*, ahol a gyilkosságot elkövette, s ahol megölt kedvese nyugszik. Az óvintézkedéseket természetesen ebben az irányban is megtették.

Ágoston Lajos 24 éves szőke fiatalember, barna kamgárn kabátot, fekete nadrágot, galér nélküli inget és fekete kalapot visel. *Erdőszakkal nem lehet vele bírni, de szép szóval könnyen rávehető bármire.*

Atzél Péter vagyona dob alatt.

(Az elárverelt kastély és szőlők.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

A magyarádi községhezárán árverés volt ma, melynek nevezetességét az adta meg, hogy néhai Atzél Péter ingatlanait árverelték. Több szőlőterület, kastély került újra, hogy a *Magyar Jelzálogbank* és több hitelező követelése fedezetet találjon. A nevezett pénzintézet követelése mintegy 200,000 korona, melyet sikerült is kifizetni, míg a többi hitelezők is valószínűleg megkapják követeléseiket, mert az árverés még nincs befejezve, hanem három napon át tart.

A szőlők közül *Winter Adolf* ügyvéd vett meg egyet-egyet 1000 koronáért, *Sztojka József* 6300 koronáért, *Lulai 6005* koronáért, *Kocsuba 165* koronáért, *Bejczy Árpád 1000* koronáért, *Silbereisz Simon (Uj Szt.-Anna) 5650* koronáért, *Mitucz* két területet 120 és 165 koronáért. *Zeke János* szőlőt és kastélyt 59,000 koronáért.

A jelzálogbank 400,000 koronás követelése az aradi házhelyek, a borosjenői, mokrai és muszkai szőlők, valamint a ma befolyt összegekkel együtt nyert fedezetet.

Az árverésre került ingatlanok közül különösen érdekes a kastély, mely hegyen áll és amelyből felséges kilátás nyílik Magyarádra, Muszkára, Világosra, Galsára. Nagy kényelemmel, pompás berendezéssel épült nagyúri kastély, mely 200,000 koronájába került Atzél Péternek. Huszonöt-harminc év előtt építtette, s itt balmazta fel nagy műértelemmel vásárolt képeit és műkincseit, melyeket február hóban árverelték el.

Ebbe a kastélyba vonult vissza Atzél Péter, mikor tönkre ment. A kastély főnevezetessége a nagyszerű pince, melynek messze vidékre eljárt a híre.

A mai árverés után újra kerülő ingatlanok már kisebb értékűek.

HIREK.

Felekezeti vita a megyénél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

Aradmegye közigazgatási bizottságának ma délelőtt tartott ülésén *Varjassy Árpád* kir. tanácsos tanfelügyelő jelentette, hogy *Kertész Antal* okleveles tanító, nagyzerindi lakos, magán iskola felállítására kér engedélyt a közigazgatási bizottságtól.

Mivel Nagyzerinden csak egy tanító működik és csaknem 200 iskolaköteles gyermek iskola nélkül van, a tanfelügyelő az engedély megadását indítványozta.

A bizottsági tagok helyeselték az indítványt.

Zselénszky Róbert gróf azt a kérdést intézte *Varjassy Árpád* kir. tanfelügyelőhöz, hogy miféle ember ez a tanító?

Varjassy Árpád kijelentette, hogy *Kertész Antal* zsidó vallásu, képesítéssel bíró tanító, a kinek kérelmét elutasítani a törvény értelmében nem lehet s különben is mintegy tíz nagyzerindi ember egy évre biztosította az iskola fennmaradását.

Zselénszky Róbert gróf erre azt a kérdést intézte a bizottsághoz, hogy milyen vallásuak a nagyzerindiek, mire azt a választ nyerte, hogy reformátusok.

— Nem lehetne talán egy más vallásu tanítót kapni? — kérdezte ezután *Zselénszky* gróf.

— A községnek ehhez van bizalma — szölte közbe *Vásárhelyi Béla*.

Urbán Iván főispán elmondja, hogy tapasztalata szerint a zsidó iskolákban nyernek a gyermekek legjobb kiképzést.

Varjassy Árpád tanfelügyelő felolvassa azt a nyilatkozatot, melyben a nagyzerindiek biztosítékot nyújtanak az iskola fentartására. A mennyiben azonban egy év múlva az iskola fennmaradására nincs biztosíték, az meg fog szünni.

A bizottság erre megadta az engedélyt a magániskola felállítására.

— Az országgyűlési szabadelpvűpárt — mint fővárosi tudósítónk táviratban jelenti — a nyári szünet után ma este tartotta első összejövetelét *Podmaniczky Frigyes* báró elnöklete alatt. A klub-élet ma igen élénk volt, csaknem az összes párttagok együtt voltak, kik az országgyűlés holnapi megnyitójára immár felutaztak Budapestre. Bécsből való megérkezése után egyenesen idehajtott *Szell Kálmán* miniszterelnök is, ki *Podmaniczky* br. megnyitója után a következő beszédet intézte a párttagokhoz:

Az országgyűlés új ülészakába sok és nevezetes feladat vár reánk, mindenestre több és fontosabb, mint az elmúlt ciklusban. Azoknak a feladatoknak, melyeket a legfelsőbb trónbeszéd és a kormány munkaprogramja kijelöl, sokkal nagyobb része esik a következő ülészakára, mint a mennyit az első ülészakában végeztünk. Talán foglalkozni fogunk majd a gazdasági életünk fejlődésére oly nagy jelentőségű javaslatokkal is. Kérem a pártot, hogy e munkában támogatásomra legyenek nekem és a kormánynak.

— Az utalappénztár megvizsgálása. A megyei közigazgatási-bizottság, Aradmegye utalappénztárának megvizsgálására ma három tagu bizottságot küldött ki, melynek elnöke *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag, tagjai *Takácsy Sándor* dr. és *Beles János*.

— A gyula-barakonyi vasút. A kereskedelemügyi miniszter Békésvármegye közönségének a magyar királyi államvasutak Békés-Gyula állomásától, *Gyula-Varsánd, Nagyzerind, Miske, Vadász, Seprős* és *Apáti* községek érintésével *Barakonyig* vezetendő keskenyágú, gőzmozdonyu vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— A tisztviselők fizetésének rendezése. A félhivatalos *Magyar Nemzet* a következőket írja: Egyes lapokban különféle hírek terjedtek el a tisztviselői fizetések rendezéséről. A kö-

zölt adtok részben tévesek, részben pedig nem bírnak a végleges megállapodás jellegével. Eről majd csak akkor lehet szó, ha a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslatot a képviselőházhoz be fogják nyújtani. Erre nézve meg kell jegyeznünk, a tisztviselői fizetések rendezéséről önálló törvényt alkotnak, amelynek életbeléptetése nem függ össze az évi költségvetéssel.

— A diákszövetség ügyei. *Wlassics* Tibor, a kultuszminiszter fia, ma levelet intézett a *Corda Fratres* című diákszövetség magyar osztályának elnökségéhez, kijelentve, hogy a magyarországi diákságot mélyen sértő velencei határozat után lemond a diákszövetségnél viselt konzuli tisztségéről s a szerkesztése alatt megjelenő *Erdő* című egyetemi lap hivatalos jellegét megszünteti. Ujabb híradás szerint a diákszövetség kizárta a nemzetiségek alapján való szervezkedést s ezzel elégtételt szolgáltatott a magyar ifjuságnak.

— Fegyelmi az eleki járásorvos ellen. *Deák* Zsigmond dr. eleki járásorvos megfélebbizte az alispánnak egy határozatát, melylyel az utalványokat az időre, míg a járásorvos szabadságon van, a helyettes járásorvosnak itéli oda. Az ezenközben folytatott vizsgálat során kitűnt, hogy *Deák* dr. mielőtt szabadságra ment, egy körlevelet intézett a jegyzőkhöz, melyben kéri őket, hogy azokat a feleket, kik az ő szabadságuideje alatt akarnak kivételes nősülési engedélyhez szükséges tiszti orvosi bizonyítványt, varakoztassák meg, míg ő visszajön. A megyei közigazgatási-bizottság ebben jövedelem utáni meg nem engedett törekvést látott s ezért megindította az orvos ellen a fegyelmi vizsgálatot.

— Megdrágult a teheráru szállítás. Budapesti tudósítónk olyan hírt közöl, melyet nem fognak valami nagy örömmel fogadni azok, kiknek a vasutal sok dolguk van. A magyar államvasutak összes vonalain — így szól budapesti tudósítónk távirati tudósítása — január elsejétől az összes relációkban megdrágul az árutarifa. A drágulás öt százaléknyi és kiterjed minden árura, kivéve a búzát, lisztet és fát. Ezt a három cikket a régi tarifa mellett szállítja az államvasut ezután is.

— Halálozás. *Vertán* Csaba m. kir. államvasuti főmérnök élte 48 ik évében Aradon elhunyt. Temetése szerdán délután 3 órakor lesz a Könyök-utca 4. számú házból. A részvételt keltő halálozásról gyászjelentést adott ki a m. kir. államvasutak üzletvezetőségének tisztikara is.

— A rendőrség a királyi várban. A budai királyi várban eddig csak olyankor volt néhány rendőr, mikor az udvar itt tartózkodott, akkor is egy detektív és három-négy egyenruhás rendőr látta el az egész szolgálatot, kivéve az ünnepélyességeket, amelyekre a rendőri kirendeltség számát fölemelték. Ezentul egész szakasz rendőr fog a várban szolgálatot teljesíteni s detektívet is négyet osztanak be egy helyett szolgálatra. A várral kapcsolatban most épülő őrségi palotának emeleti helyiségében lesz a rendőrség elszállásolva, míg lent, a földszinten — köztudomás szerint — az állandóan kirendelt katonai diszörtség nyer elhelyezést.

— Egy aradi tanító fegyelmi ügye. *Kovács* Ferenc aradi községi tanító ellen fegyelmit megelőző vizsgálatot indítottak azon afférből kifolyólag, amelyben nyilvános helyen történt inzultálás, majd utóbb párba j származott. A vádak a vizsgálat folyamán beigazolódtak, ennélfogva a város közigazgatási bizottsága kiadta az ügyet *Reicher* Károly főügyésznek, a vádindítvány megtétele végett.

— Vagyon a romokban. Az országháznak építő bizottsága, mikor az építésbe belefogtak, *nyolcvanezer korona* költséggel megcsináltatta

az új palota gipszmodelljét s a szobrot később fölajánlották a főváros muzeumának. A főváros az ajándékot elfogadta ugyan, de annyira megfélekedett róla, hogy a drága modell most *darabokra törve* hever a parlament pincéjében. Az a szobrász, aki a modellt készítette, nyolcezer koronát kér a fővárostól az összetört szoborcsoport összeállításáért, de a tanács még nem szánta rá magát erre a kiadásra s a modell sorsa eszerint még bizonytalan. Egyelőre a pincében marad. Elég furcsa.

— **Ujabb gyárégés Temesvárott.** Temesvárról táviratozzák lapunknak: A Józsefvárosban az éjjel *Goldstein* Fülöp cementgyárában tűz ütött ki, amely a gyárat és a szomszéd gabonarakárokat elhamvasztotta. A kár 40.000 korona.

— **A fogházak vizsgálata.** Eddig az aradi és a megyebeli járási fogházak vizsgálatát egyes bizottság végezte, melyben a város és a megye közigazgatási bizottságának tagjai vettek részt. Ez most megváltozik, s ezután az egyes fogházakat külön bizottságok fogják vizsgálni. A bizottságokba, melyek tagja a közigazgatási bizottság egy-egy tagja, a kir. ügyész és a járási orvos, Aradmegye közigazgatási bizottsága mai ülésén kiküldte: a pécskai járásbírói fogház vizsgálatára *Vásárhelyi* Lászlót, a kisjenőihez *Králitz* Lajost, a világosihoz *Vásárhelyi* Bélát, a radnaihoz *Beles* Jánost, a borosjenőihez *Solymossy* Lajos bárót, a n. buttyinihoz és n. halmágyihoz *Trutia* Pétert. A fogházakat akkor vizsgálják meg, mikor a kir. ügyész körútra indul.

— **Posta a Tököl-téren.** Vonatkozással a nagyváradi postatávirda igazgatóság által f. é. szeptember hó 26-án hirtelileg közzétett hirdetményre, a közönség tudomására hozzuk, hogy a posta-gyűjtőhely f. hó 1-től kezdve Tököl-tér 2. b) alatt, *Springer* Emma k. a. kezelésében köznapokon d. e. 8 és 12 és d. u. 2 és 6 óra közt, vasár- és ünnepnapokon pedig 8—10 óra közt csomagok és ajánlott levelek feladására a közönség rendelkezésére áll. A gyűjtőhely mindennemű frankójegyeket s egyéb postai értékcikkekét is árusít. Ezen gyűjtőhely felállítása által a kincstár lehetővé tette, hogy a Tököl-téren és annak tájékán lakó közönség küldeményeit a közelben adhatta postára.

— **Megtámadott csendőrmester.** *Szemlak* községben a két *Kaluser* testvér a leghíresebb falurossza: a Péter meg a Tinku. A hányzor lopás, verekedés, vagy bármilyen gaztett esik Szemlakon, a két *Kaluser* mindig benne van a bűnben. *Simon* István csendőrmester állandóan szemmel tartja őket s nagyon sokszor törvény elé állította már a két híres firmát. Ezért persze a *Kaluser* testvérek mód felett dühösek az őrmesterre. Régen keresték már az alkalmat, hogy kikezdenek vele s ez vasárnap meg is történt. Vasárnap este *Leszák* Mátyás korosmájában mulatott egy nagy társaság, ezek közt volt a két *Kaluser*. Ugy 9 óra felé megjelent ott *Simon* István a községi rendőrrel s felszólította a nagyon hangosan mulatozókat a távozásra. A legények szó nélkül elszóltak, csak a két *Kaluser* maradt ott. A csendőr ismételt felszólítása után nekiugrottak s a falnak szorítva elkezdtek a nyakát szorongatni. Egyik *Kaluser* *torkon ragadta* és *Simon* csendőrmesternek talán komolyabb baja esett volna, ha nem sikerül kirántani a kardját. Ezzel aztán mindkét *Kaluser* alaposan elverte és összevagdalta, úgy, hogy a két híres legény most ágyban fekszik. *Kaluser* Péternek hétfőn be kellett volna rukkolnia Aradra, ezt persze egyelőre nem teheti meg. A fegyverhasználat ügyében Aradról egy csendőrfőhadnagy járt ma Szemlakon s a vizsgálat adataiból konstata, hogy *Simon* István jogosan nyult kardjához.

— **Miniszeri döntvények iparügyekben.** *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter több az, iparosságot érdeklő döntésszerű elvi jelentőségű határozatot hozott. Így egy konkrét eset alkalmából kimondta, hogy az *ipardíj* lefizetésének és rendes üzleti hely megjelölésének elmulasztása miatt az iparigazolvány kiadása megtagadható. Kimondotta, hogy a kályha, takaréktűzhely, tisztogatása *nem ipar*, így, aki ezt gyakorolja, annak nem kell iparigazolványt váltania. A malmokban, tekintet nélkül azok berendezésére, az őrlés *vasárnap is* egész nap végezhető.

— **Az Andrassy-téri szerencsétlenség áldozata meghalt.** *Tergulicza* György szobafestő-segéd, aki az Andrassy-téri Fischer-féle palota erkélyéről lezuhant, ma éjjel az aradi kórházban meghalt. A szerencsétlen fiatal emberre megváltás volt a halál, ha életben marad, egész életében nyomorék és munkaképtelen lett volna.

— **A német császár nyilatkozik.** Berlinben sokat beszélnek most egy incidensről, mely *Vilmos* császár strassburgi tartózkodása alatt történt, de csak most tudódott ki. A császár a tiszteletére adott lakomán egyszerre csak odalépett a strassburgi egyetem rektorához és szájában égő szivarral minden bevezetés nélkül kérdezte:

— Mondja csak, *miért olyan korlátoltak az egyetemi tanárok?*

— Felség, az egyetemi tanárok magukat Németországban a tudomány leghivatottabb és legnemesebb képviselőinek tartják, mert tudatában vannak, hogy övék a nemes feladat, hogy az ifjúságot a tudomány világába bevezessék.

A császár gyorsan közbevágott:

— Talán lehetne mégis módot találni arra, hogy a *tanárok hiúságukról leszokjanak.*

Ezzel a császár befejezte a társalgást és a rektornak hirtelen hátat fordított.

— **Jegyző az államfogházban.** *Bildhauer* Károly aradmegyei, *paulisi* községi jegyző tegnap kezdte meg öt napra terjedő büntetését a szegedi államfogházban.

— **May R. Miksa halála.** Mai lapunkban megírtuk, hogy *May R. Miksa* szegedi bankár, a ki aradi születésű s itt nagy rokonsága van, vadászat közben hirtelen elhunyt. Mint Szegedről jelentik, a még javakorban lévő férfiú tragikus halála városszerte mély részvételt kelt. *May* már napok előtt gyöngékedett. A legutolsó vadászaton hült meg, de azért naponként megjelent hivatalában, pár nap előtt pedig üzleti ügyekben a fővárosban járt. Szombaton panaszkodott orvosának, hogy a gyomra fáj, de azért, ugymond, kimegy vadászni, mert a levegő mindig meggyógyítja. Házi orvosa hasztalan beszélte le, hogy néhány napig ne menjen vadászni, *May* nem fogadta meg a tanácsot. Szombaton délután 1 órakor *Kállay* Albert főispán és *Fabiny* Ferenc dr. kir. ítélőtáblai elnök társaságában kiment Csengelére. Az estét kedélyesen töltötték, de korán felküdtek és korán kelték. Dél felé *May* vadászat közben rosszul lett. A főispán és a táblai elnök kocsiba ültették s a felsőközpontra akarták küldeni, hogy ott a szükséges gondos ápolást lehetővé tegyék. Utközben azonban *May* alig két percig tartó küzdelem után az erdő karjaiban meghalt. A halálesetet kiméletesen közölték a boldogult özvegyével. *May R. Miksa* évtizedeken át hűséges munkása volt a szegedi közéletnek és váratlan halála igaz részvételt kelt azok körében, akik együtt munkáltak vele a köz javát.

— **Lelkész-választás.** Magyarcsanád község református egyháza tegnap választott lelkész-tanítót. A választást az egyházmegye megbízásából *Csécsei-Nagy* Miklós dr. makói ref. lelkész-elnök és *Cseresnyés* János presbiter vezették. A hívek általános szótöbbséggel *Vadas* Gyula *csermői* ref. lelkészt választották meg. A

megválasztott lelkész azonban nem hajlandó elhagyni Csermőt, ezt táviratban a választás után jelezte is, de már akkor késő volt s ha megmarad szándéka mellett, akkor Magyarcsanádon új választás lesz.

— **Öngyilkos szabó.** Ma délután 2 óra tájban holttestet fogtak ki *Aradon* a Marosból. A nagyerdő alatt, a Blaha-féle vizimalom közelében vették észre a vizen uszó holttestet, amely 55—60 éves férfire vallott. A holttesten barna ruha volt, ennek zsebeiben egy ezüst órát, egy szemüveget s 14 krajcár pénzt találtak. Fehérneműjébe *S. F.* monogram volt himezve s a holttest állapotáról azt vélték, hogy két hét óta lehet a vízben. Az esti órákban már sikerült megállapítani a holttest kilétét. Jelentkezett a rendőrségnél *Sipos* Ferenc aradi szabó felesége, aki a holttestben *férjére ismert*. *Sipos* kilenc nap előtt távozott el lakásáról, felesége azonban korántsem gondolt arra, hogy az ura öngyilkos lesz. Sokszor szokott két hétre is eltávozni lakásáról pécskai rokonaihoz, vagy Székudvaron lakó fiához, *Sipos* Ferenc tanítóhoz. A holttestet az alsótemető halottas házába vitték. Az öngyilkosság okát nem tudják.

— **Az öreg honvédek köszönete.** Az október hó 6-án tartott gyászünnepély után szívesek voltak az 1848—49-es agghonvédekkel reggelivel megvendégséget és ahhoz adományozni *Eles* Armin, *Fehér* Gyula és *Goldschmidt* Mihály urak pálinkát, *Klein* Ignácz és *May* K. és fia urak kenyeret. Az aradi honvédegyet ezuton is a leghálásabb köszönetét fejezi ki a szíves adakozóknak. Arad, 1902. október 7. *Simay* István elnök, *May* Soma jegyző.

— **Eladta a leányát.** Az emberi elvetemültség és a lelki durvaság borzasztó mélységeibe vet vágatot a következő eset. Egy csernyei parasztasszony, özv. *Bereini* Mihályné 16 éves, gyönyörű szép lányát eladta *Liskó* Mihály vagyonos gazdának, aki szemet vetett a szép leányra. A lelketlen anya leányáért száz forintot kapott. A lány azonban sehogy sem akart engedelmessé válni anyjának. Napokig sirt és kétségbeesetten védekezett az ellen, hogy a gyűlölt ember házába vigyék. Nem használt sem rábeszélés sem fenyegetés. A lelketlen asszony ekkor cselhez fordult és mindenféle ravasz-sággal próbálta leányát *Liskó* házába csalni. A leány mindig elkerülte a csel. Ekkor az állatias anya erőszakhoz fordult. Megkötözte leányát, száját betömte, hogy ne kiálthasson és félig elalélva átvitte *Liskó* házába. A leánynak azonban még az éjjel sikerült megszöknie, a csendőrlaktanyára sietett és feljelentette anyját és *Liskó* Mihályt. A csendőrség mindkettőt letartóztatta.

— **Üzleti körlevél.** A következő üzleti körlevelet vettük: Van szerencsénk szíves tudomására hozni, hogy *Ruzits* és *Zeley* urak drogueriáját folyó hó elején megvettük, illetve a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium magas bejegyzésével átvettük és azt ezentúl *Krausz* Elemér és társai törvényszékiileg bejegyzett cég alatt fogjuk mint gyógyáru nagykereskedést tovább vezetni. Amidőn még magunkat szíves jóindulatába ajánljuk, vagyunk kiváló tisztelettel *Krausz* Elemér és társai.

— **Öngyilkos pincér.** *Kubik* Béla aradi pincér ma este tíz órakor Heim Domokos-utca 1. szám alatti lakásán öngyilkossági kísérletet követett el. Megmérgezte magát, s eszméletlen állapotban, mentőkocsin a kórházba szállították. Az első orvosi segélyben *Leitner* Ernő dr. körületi orvos részesítette.

— **Letartóztatott szélhámós.** *Bécs* egyik előkelő szállodájában — mint táviratozzák — ma letartóztatott egy fiatal embert, a ki *Broglie* Guy hercegnek adta ki magát s számos csalást követett el.

— **Az aradi fogház lakói.** Az aradi törvényszék fogházában összesen 103 személy van bezárva; ezek közül 96 férfi, 7 nő; jogerősen elítélt közülök 89, felebbezés alatt áll 2, vize-

gálai fogoly 12. A rabok közül munkával foglalkozik 18 s ezek a múlt hónapban összesen 88 korona 60 fillért kerestek.

— **A negyvennyolcas honvédtiszt gyilkosa.** A pestmegyei *Irsa* községben a minap kegyetlenül meggyilkolták és kirabolták *Horváth* 48-as honvédszázadost, aki vagyonos ember hírében állt. A gyilkosság elkövetésével *Horváth* volt gazdasszonyát: *Ondi* Juliannát gyanúsítják, aki *Irsáról* megszökött. A csendőrség már nyomában van a rablógyilkos nőnek. *Ondi* Julianna tegnap kocsin a süllyápi vasútállomásra érkezett. A kocsi beküldte a Perronra, hogy nézze meg, van-e ott csendőr? Mikor megtudta, hogy a csendőr ott járkal, gyorsan elhajtott. Többen felismerték benne a százados volt gazdasszonyát.

— **Elmebeteg burharcos.** Néhány hét óta Temesvárott tartózkodik egy *Petrovics* Aurél nevű ember, aki az állami felsőbb leányiskolában nyert alkalmazást háziügyi minőségben. Ez a sokat hányt vetett ember jobb sorsra volna érdemes. Eltekintve attól, hogy kitűnően beszél hat nyelvet: mérnök is és végigharcolta a burok szabadságharcát, hol többször megsebesült. A szerencsétlen emberen néhány nap előtt az elmebetegség jelei mutatkoztak. Tegnap délután oly erővel tört ki rajta a téboly, hogy csak nagynehézen tudták megfékezni és a rendőrségre szállítani, a hol összetépte ruháit és irtózatot ordítást vitt végbe. A szerencsétlent ma délelőtt a kórház megfigyelő osztályába szállították.

— **Szerelmi dráma.** Bécsből táviratozzák, hogy ott egy *Kovács* Mari nevű magyar kaszszirón szeretőjével együtt megmérgezte magát. Mindketten meghaltak.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **A legszebb dísz** a családi szobában kétség kívül egy életnagyságu fénykép művészi kivitelben. Ilyen remek fényképet mindenki ingyen kap (bárhely arckép után), ha 10 korona értékű bevásárlást tesz *Porter* Vilmos Nagy Áruházában a Szabadság-téren. Csupán a papír keretért kell 3 koronát önköltség gyanánt megtérítenie. *Porter* Vilmos Nagy Áruháza tudvaleg Arad legnagyobb és legváltozatosabb áruháza. Fővárosi mintára dolgozik, a kor színvonalán áll, eladási árai bámulatosan olcsók. Igazi modern vállalat, mely párját ritkítja.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A bécsi családi dráma.

(öt emberélet a pénz miatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 7.

Esztendőnk óta nem volt Bécsnek oly rettenetes családi drámája, mint az, a mely tegnap reggel történt. Röviden már megirtuk, hogy *Förchtgott* János, a *Zöldfa* vendéglő korcsmáros a gyónlotta a feleségét, a három kicsi gyermekét s azután önmagát. Mind az öten meghaltak. A borzalmas családi drámáról ma a következő részleteket jelentik:

*Förchtgott*nak, aki azelőtt mérnök és építész volt, a *Mariahilfi*-uton volt a vendéglője. Szörnyű tettének oka állítólag az, hogy pénzzavarral küzdött. Négy-öt év óta viszi az üzletét, de annyi adósságot csinált, hogy már nem volt egyáltalában hitele. A tragédiát megelőző este a főpincérnek átadta az utolsó üzleti napról való kimutatást és így szól hozzá:

— Nem fogadok el többé fizetést, fizesse ön ki az embereket.

Azután bement a házában levő *Haydn-kávéházba* és ott volt reggeli ötig. Hazatért és reggel félkilenc tájban hajtotta végre iszonyu tettét.

Förchtgott János három esztendővel ezelőtt bérelte ki *Mariahilfben* a *Zöldfához* címzett vendéglőt, a hol már több elődje ment tönkre. Ő sem igen tudott boldogulni s e miatt az utóbbi időben sokat panaszkodott. Üzletét száz-ezer korona alaptőkével kezdte meg, de már annyira jutott, hogy attól kellett tartania, hogy tönkremegy.

Förchtgott a *Neubaugasse* 34. számú házában lakott, a mely testvéreé és a melyet ő maga épített. Feleségén kívül három gyermeke volt, a kik közül a legidősebb tizenegy esztendő, a legfiatalabb négy esztendő volt. Tegnap reggel, a mikor a szobaleány be akart menni a szobába, a hol *Förchtgott* és felesége aludt, az ajtót zárva találta. E közben odajött a házmester és egy a házában lakó ember, a kik puskaporszagot véltek érezni. Rögtön följelentést tettek a rendőrségen, a honnan egy tisztviselő jött, a ki erőszakkal fölnyitotta az ajtót.

Belépve a hálószobába, az ágyban halva találták *Förchtgott* feleségét, míg maga a vendéglős az ágy mellett a földön feküdt holtan. Arca vérrel volt borítva, mellette volt revolvere. Az asszonynak bal halántékába furódott a golyó. A szomszédos szobában a három gyermek feküdt, szintén holtan. Mind a hármat halántékon lőtte a gyilkos apa. *Förchtgott* két revolverrel követte el szörnyű tettét. A halottak helyzetéből arra lehet következtetni, hogy *Förchtgott* gyorsan végzett áldozataival s valószínű, hogy egyik sem ébredt föl álmából, a mikor a többire rálőtt.

Förchtgott az utóbbi időben mindent megtett, hogy anyagi viszonyain segítsen. Népének léptek föl vendéglőjében, de ez sem vonzotta a vendégeket. A vendéglő bérét is leszállították tizenhatezer koronáról négyezer koronára. Két hét óta egy sörgyárral tárgyalt, a melynek igazgatósága tizezer korona előleget ígért neki azzal a föltétellel, hogy a sörét árulja. Tegnapelőtt értesítette az igazgatóság *Förchtgott*ot, hogy mégsem adhatja meg a kért kölcsönt. Ez borzasztóan hatott rá, mert ebből a tizezer koronából akarta tegnap lejárá hat-ezer koronás váltóadósságát kifizetni.

A rémes tragédiát megelőző este *Förchtgott* rendes szokása szerint vendéglőjében tartózkodott, s egyik asztaltól a másikhoz menve, kedélyesen elbeszélgetett az ott ülőkkel. Beszél a napi eseményekről, még tréfált is. Nem sejtette volna senki a magagiseletéről, hogy oly borzasztó eszmét hánytorgat az agyában. Egyik vendég kérésére a zongorához ült — kitűnő játékos volt — s valóságos virtuozitással játszott egy keringőt.

— *Ez az utolsó waltzer* — mondotta, mindössze ezzel célzott sőtét terveire. A másik pillanatban jó kedvet mutatott s zongorázott tovább a legteljesebb lelki nyugalomban.

Zárás után, mint említettük, a *Haydn-kávéházba* ment s rokonaihoz címezve három levelet írt, melyeknek tartalmát még nem tudják.

Förchtgott mindössze 37 éves volt, felesége négy évvel fiatalabb.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Szelléné uzsoravétsége.** *Szelle* Józsefné neve ismét forgalomba került az aradi törvényszéknél. Az ügyesség uzsoravétsége miatt vádiratot bocsátott ki ellene, s *Szelléné* most a vádirat ellen kifogásokat adott be a törvényszékhez. A törvényszék vádtaácsa a legközelebb tárgyalja az ügyet s határoz a vád alá helyezés dolgában.

§ **Eskütétel a Kurian.** *Décsey* Zsigmond dr. ujonnan kinevezett *Kurial* tanácselnök a ma megtartott teljes ülésben, letette a hivatalos esküt *Szabó* Miklós *Kurial* elnök kezeibe. *Décsey* az V-ik polgári tanács vezetését vette át.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Aradmegye és Aradváros összes állami és magánhivatalainak, intézeteinek, testületeinek, egyesületeinek, gyári és ipari vállalatainak, takarékpénztárai és szövetkezeteinek, társasköreinek és asztaltársaságainak vezetőihez azt a tiszteletteljes kérést intézzük: legyenek szivesek az *Aradi Közlöny* nagy képes naptárának most készülő címtára részére, melyet kiváló gondallal igyekezünk összeállítani, az illető hivatal vagy egyesület és vállalat tisztikarának (elnökségeinek, igazgatóságának, választmányának stb.) szóval minden alkalmazottjának teljes névsorát — az állás megjelölésével — egy hét lefolyása alatt az *Aradi Közlöny* szerkesztőségének címére megküldeni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, október 7.

Meleg eső áztatja a földet, mely már egész kopár.

A tengerit behordták fél termés eredménnyel, de minősége általában jó.

Több helyen előre haladtak már a szántással is.

Ma az eső miatt gyenge hozatal volt. — Mintegy 1500 méterháza buza és kevés egyéb gabbanem jól fizetett napi áron kelt el.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Uj-buza I-ső minőségű 6:60—6:80.

Uj-buza közép 6:40—6:50.

O tengeri 5:30—5:40.

Uj csöves tengeri 2:50—2:70.

Uj-rozs 5:20—5:30.

Uj-árpa 4:60—4:80.

Uj-zab 5:20—5:30.

Az irányzat kellemes.

== **Takonykór Aradon.** A város közigazgatási-bizottságának mai ülésén jelentette *Kellner* György állatorvos, hogy a takonykór Aradon újból fellépett az aradi közös huszárezred lovai között és pedig ugyanannál a századnál, amelynél a multkor tizenhat lovat lőttek agyon. Az állatorvos véleménye szerint, miután a huszárokban a takonykór jelenlegi orvosságát, a *malein-irozást* nem használják, tartani lehet attól, hogy ez a veszedelmes állatbetegség újból fel fog ott lépni, bár most szünetel.

== **Arad állatkivitele.** A múlt hónapban Aradról összesen 1723 darab állatot szállítottak ki. Ezek közül külföldre vittek 700 drbot, belső földre szállítottak 1200-at.

== **Aradmegye állategészségügye.** A megyei közigazgatási bizottság mai ülésén *Kellner* György törvényhatósági állatorvos jelentést tett a megyei marhaállományon az elmúlt hónapban mutatkozott betegség tüneteiről. A jelentés szerint szeptemberben sem volt kedvező az állategészségügy. Lépfene 15 esetben fordult elő, megszűnt 25 esetben, jelenleg 13 esetben van. Vehemens volt ez a betegség *Agyán*, ahol egyszerre 37 állat betegedett meg, s ebből el is hullott 13. Ennek az volt az oka, hogy az állatokat olyan legelőre hajtották, melyen ezelőtt husz évvel lépfenével terhelt csorda legelt. Intézkedés történt, hogy ez a legelő árok-körülvételessék és a rajta levő kut betömés-sék. A takonykór fellépett négy esetben, megszűnt három esetben és jelenleg még van 14 esetben. A ragadós száj- és körömfájás *Gurbán* járványosan lépett fel. A vészkerületek megszüntetése iránt a földmivélsügyi miniszterhez tett fölterjesztésre az a válasz érkezett, hogy a vészkerületek megszüntetése meg nem engedhető. Végül azt jelentette, hogy Aradmegye 28 marharakodó állomásáról ez évben 26226 marhát szállítottak el.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 7.

Déltőzsde. Buzakinál kielégítő, vételkés jó. Tartott irányzat mellett 42,000 métermázsza került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás borús.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	7.13—7.14
Buza 1903. áprilisa	7.25—7.26
Rozs októberre	6.31—6.32
Rozs 1903. áprilisa	6.37—6.39
Zab októberre	5.80—5.81
Zab 1903. áprilisa	6.08—6.09
Tengeri 1903. májusra	5.57—5.58
Repce augusztusra	—

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	7.12—7.13
Buza 1903. áprilisa	7.26—7.27
Rozs októberre	6.32—6.33
Rozs 1903. áprilisa	6.42—6.43
Zab októberre	5.82—5.83
Zab 1903. áprilisa	6.07—6.08
Tengeri 1903. májusra	5.59—5.60
Repce augusztusra	—

Zárlat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	683.50
Magyar hitelrészvény	721.50
Leszámitolóbank részvény	455.—
Rima-Murányi vasmű részvény	492.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	711.50
Közuti vasut	622.—
Városi villamos vasut részvény	327.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 7. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban 110—1 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 115—6 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 114—5 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 113—4 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 113—5 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 111—2 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 108—9 fillérig.

Sertésleltár. Október 4. napján volt készlet 47,603 darab, október 5. napján főlajtatott 1207 darab, október 5. napján elszállított 900 darab, október 6. napján maradt készlet 47,910 darab. — Uzlet: Szilárd.

NAPIREND.

Október 8. Szerda. Róm. kath. naptár: Brigitta. — Protestáns naptár: Pelágia. — Görög-keleti naptár (szep-tember 25.): Eufrozina. — A nap két 5 óra 54 perckor, nyugszik 5 óra 8 perckor. — A hold két délután, nyugszik 9 óra 32 perckor.

Könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége mellett állésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött távirati szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változó, enyhe, elvélve csapadék.

Október 9. A délmagyarországi tanító-egylet maros-melléki fiókkörének őszi rendes közgyűlése Orcfalván.

CSARNOK.

Jegyzetek

az aradi vár ostromáról.

Irtá: Galsai Kovács Ernő, [20]

1848—49. honvédőrnagy.

(Folytatás.)

Fejtelenség mindenfelé.

Négy napot töltöttünk el minden esemény nélkül, de aztán éreztük a vihar közeledtét és annak szelét.

Már közel kéthava, hogy utolsó csatánk volt és ezen idő alatt szinte otthonosnak éreztük magunkat. Ezen idő, ilyen eseményes időszakban, igen hosszúnak tűnt fel, amidőn rendszeren nap-napután következtek az események és változások.

Azonban a valódi veszély csak most közeledett ide, midőn Arad képezte a szélső védvonalunkat délnek.

Azért is Arad és Uj-Arad közt a malomházak alatt a Maros jegén szalmára deszkák lettek lerakva, hogy az közlekedésre szolgáljon, úgy a gyalogság, mint a lovasság és ágyuk átszállítására.

Tudtuk, hogy az ellenség egész Banátban gyülekezik bennünket itt meg támadni. Csak

nem tudtuk, hogy majd az ellenséget Uj-Arad előtt fogadják-e s azzal ismételve ki tegyük magunkat oly kudarcnak, a milyen velünk Máriássy alatt december 14-én történt, vagy visszavonulunk Aradra s csak annak védelmére szorítkozunk. A mi a jelenlegi viszonyok közt, midőn egy sokkal nagyobb számú ellenség közeledik felénk, helyesebbnek mutatkozott

Február 6-án este Uj-Aradon a vendéglőben ültem, midőn az utcán nehéz kocsi zörögését hallom. Kimentem azt megtekinteni; ágyunk töltés szekerei voltak.

Kérdésemre a tüzérek azt válaszolták, miszerint most jött rendelet Gaáltól, ki Aradon szállást, hogy valamennyi ágyú lövegeinket még ezen az éjjelen szállítsák át Aradra.

Csúdaloztam ezen a sietségen, hiszen az ellenség annyira nincsen a nyakunkon, hogy holnap reggelig ne várhatnánk. Ezt már én tulságosnak gondoltam és úgy láttam, hogy az előre látás Gaálnál, az aggodalom, vagy más valami, tulzott. De most már avval is tisztában voltam, hogy visszavonulunk Aradra és itt Uj-Arad előtt csatát nem fogadunk. Ami helyes is volt!

Ennek folytán az éjjel nyugalomban töltöttem.

Február 7-én reggel rendeletet vettünk minden podgyaszt és készleteket Aradra átszállítani s hogy az ugyanott lévő sereg a város főutcáján gyülekezzen.

Ez csakhamar meg is történt, de az elő-őrök és cirkálók ellenséget még észre nem vettek.

Igy telt el az egész délelőtt, hiába álltunk a fagyban és hidegben, az ellenségről még hír nem volt.

Ez olyan Máriássy-féle intézkedés volt; csak úgy ne végződjék, mint azok végződtek.

Eljött délután, már négy óra, hiába álltunk fegyverben ezen az egész napon át éhen a hidegben.

Ez bennünket egész lehangolt, mert láttuk, hogy ismét nem vagyunk jobb vezénylet alatt. Egész kényelemmel lehetett volna a csapatokat étkeztetni és nem fegyverben állni hagyni egész napon át, amidőn csatát ugysem akartunk elfogadni.

Végre valahára jelezték, hogy közeledik az ellenség és mi most már indulhattunk Aradra. Megindultunk, a 80-ik zászlóalj hagyatott utolsónak.

Mielőtt azonban tovább megyek az események leírásában, lássuk az események sorozatát, annak következményeit, az ellenség erejét s annak ellenében a miénkét!

A mint tehát előre véltük, az úgy is történt!

A mi hadseregünk Damjanich alatt ott hagyta a Bánátot és gr. Vécsey pedig a Bácskát, kétségtelen volt, hogy az ellenség Aradot támadja meg, hogy a várat az ostromzár alul felmentse, ahol közel két havi elzárás után ismét éhínséget szenvedtek és hogy lehetőleg még Arad városát is elfoglalja.

Ennek folytán a temesvári osztrák hadparancsnok Rukavina tábornok összeszedett a Bánátban minden összeszedhető ellenséges haderőt, egy a császári katonaságot, mint a felkelő rác és oláh népséget, számra nézve 18 ezeret, hogy azzal Aradot megtámadja.

A mi seregünk állott a 29-ik, 30-ik, 38-ik, és az 58-ik honvéd zászlóaljból, mely utolsónak felerésze még csak kaszákkal volt felfegyverkezve, azután két század békési önkéntes és a békési szabadcsapat zászlóalj részben löfegyverekkel, részben lándzsákkal ellátva.

Lovasságunk volt egy osztály, vagyis két század Hunvady és három század Lehelhuszár Párcsetics Rákoczy Zsigmond alezredes vezénylete alatt, kiket azonban a városban folyó csatákban használni nem lehetett.

Osszesen volt tehát 6000 fegyveres emberünk, akiknek tehát a háromszoros számú ellenséggel kellett megküzdeni, holott december 14-én az uj-aradi csatában Máriássy alatt kisebb számú ellenség is elvett bennünket tehát nem igen lehetett reményteljes a mi mostani állapotunk, annyival is inkább, mert Gaál tábornokunk is gyenge vezérnek mutatkozott, a mi csakhamar be is bizonyult.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsin délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	7.23	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.35
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Nemzeti színház.

Bérlet 8. sz.

Páros.

Szerdán, 1902. évi október hó 8-án.

Kendi Margit.

Történelmi dráma 5 felvonásban. Irtá: Bartók Lajos.

SZEMÉLYEK:

Báthori Zs.	Csiky László.	Forró János	Gózon Béla.
Báthori B.	Ternyei L.	Kendi Ferenc	Bokor Imre.
Kendi Sándor	Németh J.	Sicília, bohóc	Zilahy Gyula.
Margit, leánya	Gazdi A.	Monio	Polgár S.
Carilli Alfonz	Győre Alajos.	Zephyra	Garai Ilonka.
Estella, húga	Szabó Irma.	1. polgár	Tukorai L.
Kovacsóczy	Szabó József.	2. polgár	Füredi J.
Ifju János	Kiss József.	Székegy	Juhász S.
Bornemissza	Marházi M.	Szász polgár	Sarkadi A.

Kezdete este 7 órakor.

NYILTTÉR.*

Csutak Károly

aradi első temetkezési intézete által.

†
Özv. szombatsági Vertán Csabáné szül. Ubrányi Blanka és gyermekei Endre, Lenke, Boriska és Blanka, testvére Ubrányi János, neje szül. Sztanyó Anna, gyermekei János, Vilmos, Bandi, sógor és sógornő szombatsági Vertán Viola férj. Verzár Mártonné, szombatsági Vertán Róza férj. Csiky Károlyné és gyermekeik Margit, Lenke, szombatsági Vertán Etele és neje szül. szombatsági Vertán Piroška és gyermekei Jolánka férj. Istvánffy Béláné és ezek gyermekei, Béla és Irén, ugyszinte kiterjedt rokonsága nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel tudatja a felejthetetlen jó férj, szerető apa, testvér, sógor, nagybátya és rokon

szombatsági VERTÁN CSABA,

máv. 16méternőknek.

1902. évi október hó 6-án esti 10 órakor, életének 48-ik s boldog házassága 20-ik évében az Urban történt gyászos elhunytát.

A drága halott hült tetemei október hó 8-án, d. u. 8 órakor fognak Könyök-utca 4. számú gyászszobából a felső temetőben levő külön sírhelyen örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent mise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért folyó évi október hó 9-én, d. e. 10 órakor fog a főt. Minorita-atyák templomában (Kölcsey-utca) az egek Urának bemutatni.

Áldás és béke lengjen porai felett!

Arad, 1902. október hó 7-én.

Doboza á 10,
16 és 30 fillér,
mindenütt kap-
ható.

Minden kísér-
let után állan-
dóan fogják
használni.

Feltaláló és egyedüli gyáros:

Fritz Schulz jun. Actiengesellschaft, Eger és Leipzig. 1871

1055—1902. I. számhoz.

Hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. Minister ur ónagyméltósága az 1902. évi szeptember hó 27-én kelt 55429—VI./2 számú rendeletével a Nagy-Kamarás telepés községben épített iskola berendezésének beszerzését 3103 korona 20 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkák kivitelének biztosítása céljából az 1902. évi október hó 20-ik napjának délelőtt 10 órájára az aradi kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát és szállítás végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1902. évi október hó 4-én.

1738

M. kir. államépítészeti hivatal.

Ezrekre menő hálaíráttal elismert egyetlen és kitűnő hatású
tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Tyukszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és gyökeresen eltávolít.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

MUNDAN

legújabb és legkitűnőbb amerikai folttisztító víz.

Mindenféle ruhaszövetből zsír és egyéb foltot azonnal eltávolít anélkül, hogy a szövet színét megtámadná avagy azon a más tisztítószerrel szokott foltkarikát idézne elő. **Mundan** nem gyúlékony, kezelése nem jár veszéllyel.

Egy 200 grmos üvegnek az ára 25 krajczár.

Phenol-sav.

Poloska kiirtására egyetlen biztos hatású szer, alkalmazása igen egyszerű, egy párszori beecsetelés után meglepő eredmény érhető el. — **Ára egy üvegnek 35 krajczár.**

A fenti szerek csakis

Hajós Árpád

gyógyszertárában kaphatók

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Borszivattyuk

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők,
kutak és gummi tömlők

gyári áron.

Javítások elfogadtatnak.

Telefon szám 485.

T. Cz.

Van szerencsém nagybecsült rendelőimnek szives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Templom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tököl-téri Kishalmi-féle gőzfürdő mellett

folytatom.

Főtörekvésem oda irányul, hogy nagybecsült rendelőimet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítsem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész. Heim Domokos-utca 2. sz.

Exportáljunk

**élő és levágott
szárnyasokat**

Berlinbe.

Eladási jutalék 5%. — Számlolás és pénz azonnal.

FRANZ ANDREAS

városi elárusítási közvetítő

1738

Központi vásárcsarnok, Berlin C. 2.

20000 márka biztosíték Berlin város főpénztárában.

Szép fogak!

csakis

DENTOLIN

fog creme

haszn. lata által nyerhetők.

Egyszeri használat után mindenki megkedveli.

Egy tubus 50 fillér.

Legjobb bevásárlási helye mindennemű

**illatszerek,
szappanok,
fogkefék,
fogporok,
fogpasztak,
szájvizek,
hőlgyporok,
arczcremek,
hajszeszek,
szivacsoknak.**

A legmagbízhatóbb minőségekben mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAKI

WOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a
Kiadóhivatal:
 József főherceg-ut 22. szám.
 Telefon szám: 151.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a
Kiadóhivatalban:
 József főherceg-ut 22. szám.
 Telefon szám: 151.

szem rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Egy kis Wertheim-szekrényt

keresek megvételre. Levélbeli ajánlatokat méret és árral a kiadóhivatal „B. G.” jelige alatt továbbít.

Egy kis páholy

minden negyedik napra páratlan bérletre kapható. Bővebbet Nagykörut 5. sz. 1749

Elköltözés miatt

november elsejére, esetleg előbb, kiadó egy utcza lakás 4 szoba, mellékhelyiségek és kerttel. Bővebbet Kápolna-utcza 21. 1721

Villanyos házi csengő

bevezetést,

Villanyos házi csengő

javitást,

Villanyos csengő

évi jókarban tartást,

Házi telephon

szerepelt szakszerűen és jutányosan készít 1782

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogépraktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utcza 2.

Telefon 822.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a ter-
 novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utcza 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a
 a tauczi országot melletti rak-
 tárból. 704

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

155938—1902. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák kalapok, ruha- és fehéreneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

Állomáson	1. évi október hó
Szeged	21-én d. u. 2 óra
Debreczen	27-én d. u. 2 óra
Arad	30-án d. u. 2 óra

Budapest, 1902. évi október havában.

Az igazgatóság.

Egy jó házból való

kisasszony állást keres mint házi kisasszony. Kizárólag jó bánásmód, esetleg fizetés nélkül — mert naponként két szabadórát kíván, tanulmányai befejezésére. Kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik eddigi működéséről, mint nevelőnő. Ajánlatok „házikisasszony” czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1740

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

1057—1902. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. czikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1901. V. 1278. számú végzése által Vb. Baksay és t. czég tömege és Bing Ede végrehajtatók jelentkezésére Schiebl Florián fakerti lakos ellen 145 kor. 82 fillér tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósági le- és felülfoglalt és 835 kor. becsült buzából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Fakerten, alperes lakásán leendő eszközlésére 1902. évi október hó 9-ik napjának délután 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. czikk 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1902. évi szeptember hó 25-ik napján.

Ortutay,

bíróági végrehajtó.

1750

Megérkeztek

a legújabb divatu

fiu gyermek és leány

kalapok! sapkák!

a vadászati idényre fegyverek!

Táskák és töltények.

ZIMMERMANN és EISELE

a „Zöld papagájhoz”.

ARAD, Templom-utcza sarkán.

Nagy raktár lópokrócokban.

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utcza 3. sz. Telefon 270.

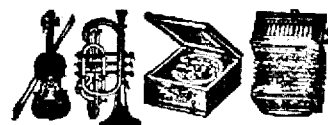
Vezető-orvos: **Dr. HECHT.**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál, rheuma, köszvény, szívelzsírosodás, vérszegénység, szivbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál. Gyógyeszközök: Hidegvizgyógyimód, villámfény-, moór-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosítások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage.

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Vámmentes szállítás!

C. G. Schuster jun.

nagy hangszergyára

Markneukirchen,

(Szászország.)

1717

Alapítottatott 1824. évben.

519. számú hangszer katalogus ingyen.

Cserét engedélyez.

Számos elismerő okirat Ausztria-Magyarország minden részéből.

3 nap alatt meggyógyul

a húgyesófolys — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közpórházban s a párisi Hopital-Mydiben vérbajbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli magömlés meggyógyítására is feltétlenül biztos. Étrend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt. utánvétellel vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 1653

Budapest, VIII. József-körut 53.

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a Staat Medical Istitutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelése céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki irhat érte bárhonnán magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon meg ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: Staat Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne. Ind. Amerika. A levelek mindig bérmentetendők. 1841